Թ. ՏԱՐԻ 2640 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՏՈՂ 4385 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1892 3 ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղրուշ 150
» Վեցամսեայ » 75
» Եռամսեայ » 40
Օտար երկիրներու Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Փոխանակ թղթատարի ծախքի միջոցին Դրուշ 50
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅՄ. 10/22 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ազգ. Վարչութեան Նախկին անդամ մը, որ իւր պաշտօնավարութեան միջոցին հմտաքրքիր եղած է ինչ ինչ խնդիրներու, Կ. Պոլսոյ Հայոց պաճա՞ն թէ նուազման խնդրոյն նկատմամբ Արեւելքի մէջ երեւցած խմբագրականներուն վրայ, հետեւեալ զեկուցումը գրկած է մեզ ի տեղեկութիւն, զոր նոյնութեամբ կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց, հանդերձ մեր դիտողութեամբք.

«1870 Թուականէն ի վեր Պոլսոյ և արուարձանաց մէջ կատարուած պսակներու Թիւն տարեկան 350էն 400ը չանցնիր. բաց ի 1879 Թուականէն ուր 550ի չափ եղած է, զի ստորադաս ժողովրդեան քով համեմատաբար աւելի դրամ կը գտնուէր, պատերազմի և Թղթադրամի բերմամբ. Այս 400 պսակներէն գրեթէ 150ը գաւառացի պանդուխտ ազգայիններ են, Վանեցի, Մշեցի, Բաղիշեցի, Նիկոմիդացի, Կեսարացի, Բալուցի եայլն. գործով կօշկակար, սպասաւոր, գործաւոր, հիւսն, բեռնակիր, սենեկապան, սափրիչ, արճարար, սրվաճի, ոստայնանկ. 150ն ալ Պոլսոյ ստորադաս ժողովուրդներէն են, երկաթագործ, դարբին, ձուլիչ, ձկնորս, ձկնավաճառ, մրգավաճառ, խազմա չինող, Փէսճի, մեքենայով կար կարող, Թիթեղագործ, դերձակ, և այլն. 20ը բարեկեցիկ վիճակ ունեցողներ են. իսկ 80ը պատուաւոր արհեստաւորներ են. գեղագործ, ոսկերիչ, ատաղձաւոր, մանիֆաթուրաճի, Թօաֆճի, մանրավաճառ, ժամագործ, մեքենագործ, եայլն. Ահաւասիկ 22 տարուան փորձը ասոնք են. գալով 1838-1848 Թուականներուն, տումարներն վեր ի վերոյ փորձուած են և մի և նոյն վիճակը կը ներկայացնեն թէ, Թուով և թէ ժողովրդով.

«Գալով ամուսնութեանց նուազման, ուսեալ կարծուած երիտասարդաց մեծագոյն մասն անգործութեան մատնուած ըլլալնուն չեն կարող ամուսնանալ կին և զաւակ պահել. այլ իրենց ազգականաց և ծանօթաց շրջանակին մէջ յարմարող կնոջ մը հետ գաղտ յարաբերութիւն հաստատելով ժամանակ անցունելու կողմն են. Անոնք որ քիչ մը դրամական կարողութիւն ունեցող են, ազատ մուտ գտնելու տեղ շատ կը ճարեն, ուստի հարկ չի մնար ամուսնութեամբ կնոջ մը հետ կապուելու. Հին ատենը ծնողք կ'ուզէին մանչ զաւակնին կանուխէն ամուսնացնել. զի արդի ազատութիւնը չըլլալուն, երբեմն պարկեշտ երիտասարդք կը հիւանդանային, որուն համար բժշկաց և բարեկամաց կողմէ ծնողաց կը պատուիրուէր որ զաւակնին ամուսնացնեն, և այնու Անոնք ալ ջանալով կ'ամուսնացնէին. Այժմ այս և ասոր նման պարագայք վերջացած կը համարուին. Բարոյական և համեստութեան պակասութիւնն ի հարկէ ամուսնութեանց նուազում յառաջ պիտի բերէր. ուստի ամուսնութեանց վիճակագրութենէ յայտնի կ'երեւի թէ աղքատ և ստորադաս ժողովուրդն է աւելի ամուսնացողը քան ժողովրդեան բարեկեցիկ դասը. զի աղքատը ներկայ անհամեստ դրութիւնը գործածելու կարող չըլլալուն, ամուսնութեան ապագայի երկար բարակ հաշիւներու վրայ կանգ չառնելով, օրինաւոր և օրհնեալ շաւղին մէջ կը մտնէ, և Ազգ. Պատրիարքարանի ամուսնութեան տումարը կը լեցնէ։»

⁂

Թէ համեմատաբար աւելի շատոր են ժողովրդական դասակարգէն ամուսնացողք քան բարեկեցիկ դասակարգէն, ինքնին զարմանալի բան մը չէ ամենեւին. զի եթէ տարեկան 400 պսակներու մէջ 20ը միայն կը վերաբերի բարեկեցիկ մասին, ապաքէն նոյնպէս համեմատութիւն մը կայ բարեկեցիկ մասին և խնամ կամ արհեստաւոր դասուն բազմամարդութեան մէջ. Այս վերջինք շատ աւելի են թուով, և բնական է որ ամուսնութիւնք անոնց մէջ շատ աւելի ըլլան թուով. Եթէ կարելի ըլլար չինել իւրաքանչիւր դասակարգին իւր բազմամարդութեան համեմատութեամբ ամուսնական վիճակագիրն, այն ատեն իրաւցնէ շահագրգիռ հաշիւ մը կ'ունենայինք. բայց միւս կողմէ ստոյգ է մեր պատուարժան բարեկամին դիտողութիւնը թէ Կ. Պոլսոյ Հայոց զարգացեալ և բարեկեցիկ դասուն մէջ այնպիսի ունակութիւնք մուտ գտած են որք պարզ ժողովրդեան մէջ չկան, Նախ որ պարզ ժողովուրդն ասպետական ձեռնարկութեամբք պարապելու այնքան միջոց և ժամանակ չունի, ո՛չ ալ զուցէ դրամ, և աւելի աւանդապահ է այսպիսի բարոյական և ընկերական խնդիրներու մէջ քան միւս կարգերն որք եւրոպեան նորութիւններ ընդօրինակելու աւելի կը հետամտին. Որ կողմն ալ դառնանք, կը հարկադրուինք ցաւօք հաստատելու թէ մեր մէջ, ինչպէս ամեն Թերակիրթ հասարակութեան մէջ, չափազանց հակում մը կայ եւրոպեան քաղաքակրթութեան յոռեգոյն կողմերն իւրացնելու. Երբ կ'առարկուի թէ հիմակ ամուսնութիւնք աւելի բազմածախս և ընտանիքներնուելի բազմապահանջ ըլլալուն համար երիտասարդք չեն ամուսնանար, կը տեսնենք թէ այն դասակարգն անգամ որ այսպիսի արգելքներէ խրտչելու տեղի չունի, որ կարող է իւր վիճակին համեմատ վայելուչ ամուսնութիւն կնքել, Նախորդ սերնդեան յօժարամտութիւնը չի ցուցներ ամուսնանալու, կամ գոնէ շատ ուշ կը կարգուի. զի հիմակ ինչպէս կը նշանակէ մեր պատուարժան բարեկամ՝ վայելքներ կան որք առաջ վտանգներով շըրջապատեալ էին, և հիմակ երկուստեք աւելի մեղապարտ յօժարութիւն մը կ'երեւի ապօրէն կենակցութիւնները դիւրացնելու.

Գալով մեր բարեկամին այն դիտողութեան թէ ուսեալ երիտասարդաց մեծագոյն մասն անգործ մնացած ըլլալուն համար այս դասակարգի մէջ պակսած են ամուսնութիւնք, կը կարծենք թէ կը չափազանցէ. Եթէ Կ. Պոլսոյ տնտեսական պայմանաց բերմամբ ոմանք անգործ մնացեր են, այս վիճակ ուսեալներուն յատուկ չէ միայն. Առաջին անգամ է որ կը լսենք թէ երիտասարդ մը ուսեալ ըլլալու համար անգործ մնացած ըլլայ. Թերուսներ որք ո՛չ մէկ գիտութիւն կամ լեզու կատարեալ գիտեն, որք արհեստ մը կամ գործ մը սորվելու չեն զիջած, կրնան խեղճ մնացած ըլլալ, բայց չենք կարծեր որ դպրոցէ ընթացաւարտ ելնողներու մեծամասնութիւնն ըլլան անպատճառ. Ընդհակառակն, կրնանք յիշել շատ մը ասպարէզներ ուր ուսեալ հայ երիտասարդներ այսօր պատուաւոր ապրուստ մը կը գտնեն, մինչ յառաջ նոյն ասպարէզներուն մէջ այնչափ Հայեր չէին ապրեր (*). Բայց այս քննութեան անդի չի մնար, քանի որ միւս կողմէ կը տեսնենք թէ չկարգուող երիտասարդք չեն կարգուիր, թէեւ ըլլան բարեկեցիկ, թէեւ գործի մէջ գտնուին, և մեր պատուարժան բարեկամն իրաւունք ունի ցաւելու որ կարգ մը երիտասարդներ ալ գործի մէջ իրենց յաջողութիւնն և իրենց ընկերական նպաստաւոր դիրքն յօգուտ ի կեր կ'արկանեն. դիւրին յաջողուածներ ձեռք բերելու համար անխոստովանելի ճամբաներու մէջ. Ասոնք մտածման արժանի խնդիրներ են, և կը բացատրեն թէ ինչու համար Պոլսահայք աճում չունին.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԵՐԱՅԻ

Սոյն խնդրոյ վրայ մեր շաբաթ աւուր խմբագրականին հրատարակութենէն ետքը, Բերայի կրթական ճիւղին գործիչներէն միոյն կողմէ հետեւեալ բացատրութիւնն ստացած ենք, զոր նոյնութեամբ կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց, առաջիկայ թուոյ մը վերապահելով մեր դիտողութիւնները.

«Բաւական ատենէ ի վեր օրուան նորաձեւութիւնն եղած է Բերայի և Բանկալթիի ազգային վարժարանաց նկատմամբ աննպաստ տեղեկութիւններ հրատարակել. Ասոր արդէն սովորած էինք. Սակայն վերջին օրերս զարմանօք կարդացինք յօդուած մը, որ աւելի հեռուն կ'երթար.— ուրիշ հասարակութեան մը վարժարանին կանոնաւոր ու արդիւնաւոր ընթացքը նկարագրելու առթիւ Բերայի և Բանկալթիի Թաղերու մէջ աղջկանց վարժարանի և մանկապարտիզի չգոյութիւնն և նոցա անհրաժեշտ պէտքը մատնանիշ կ'ընէր.

«Արդարեւ ատեն մը եղած է ուր Բերայի կրթական Խնամակալութիւնն իւր ամբողջ բարոյական ու նիւթական ոյժերն աղջկանց Արուեստանոցի հաստատութեան կարեւոր և բազմօգուտ գործոյն վրայ կեդրոնացնելով՝ միւս վարժարանաց մէջ աղջկանց դասատուութիւնն անխնամ մնացած էր. Բայց մէկ երկու տարիէ ի վեր մեծ հոգատարութիւն ցոյց տրուած է այս մասին, և այսօր Թաքսիմի (Նարեկեան), Բանկալթիի (Գերեզմանատան) և Տօլապ-Տէրէի վարժարանաց մէջ, որք վերջին աստիճան անձուկ և հին շէնքեր են, մօտ 300 Թուով աղջիկունք իրենց հասակին համեմատ կ'ըստանան խիստ գործնական կրթութիւն մը, որ հետզհետէ կատարելագործուելու վրայ է, այնպէս որ յառաջիկայ տարեշրջանին Խնամակալութիւնն պիտի կարենայ իրականացնել իր կէտ նպատակին, այն է՝ կըրճատելով Արուեստանոցի լեզուաց ու գիտութեանց դասերն, նոյն շէնքին մէջ իսկ անկից անջատ և Բերայի պէս կարեւոր թաղի մը պահանջմանց համապատասխանող աղջկանց կանոնաւոր ուսումնարան մը հաստատել.

«Գալով Մանկապարտէզի խնդրոյն, ասոր պէտքը Խնամակալութեան ուշադրութենէն չէր վրիպած և առ այդ անձնական զոհողութիւններ իսկ չ'խնայելով՝ ճիշդ առաջացուածին պէս Մանկապարտէզի դրութիւնը ներմուծած է այս տարի Թագսիմի և Տօլապ-տէրէի վարժարանաց մէջ. Իսկ նոյն [illegible] Բանկալթիի վարժարանին մէջ եւս գործադրութիւնը շէնքին նորոգութեան Խնամակալութեան կամքէն անկախ պատճառներով յապաղման համար միայն առ առժամ ետ մնացած է.

«Սոյն Մանկապարտէզներէ միոյն մէջ դաշնակ մ'եւս դրուած է յատկապէս, այս դրութեամբ աւանդուելիք դասերու համար.

«Եթէ յոգնութիւն յանձն առնուի սոյն վարժարաններն ալ մի անգամ այցելել, ապահով ենք որ գոհ սրտով պիտի մեկնի այցելուն, քանզի հոն պիտի տեսնէ իւր փափաքած Մանկապարտիզի դրութեան գործադրութիւնը, պիտի լսէ մատաղ տղայոց դաշնակի ընկերակցութեամբ սիրուն երգերը, պիտի տեսնէ երկսեռ վարժարանաց ուսմանց վերջին աստիճան գործնական ընդհ. ծրագիրն, որ ըստ գերմանական դրութեան մասնաւորապէս ի նկատ առած է տեղւոյն պահանջմունքն և աշակերտաց երեք քառորդ մասին երկար տարիներ վարժարան չ'յաճախելն, այնպէս որ այսօր յիշեալ նախակրթարաններէն մեկնող աշակերտք իրենց ստացած ամփոփ և համառօտ ծանօթութեամբք կարող են մայրենի լեզուէն զատ՝ կարդալ և ըմբռնել բաւականի Թուրքերէն կամ Ֆրանսերէն պարզ գրութիւն մը, ունին պատմական և աշխարհագրական խիստ համառօտ ընդհանուր տեղեկութիւններ, առեւտրական ամենէն բանուկ ո՛ և է հաշիւ մը կրնան ընել, ունին մանաւանդ և ի մասնաւորի կարգ մը իրագիտական ծանօթութիւններ որք անմիջական օգտակարութիւն պիտի ունենան իրենց հետեւելիք արհեստին կամ գործոյն մէջ.

«Ասոնցմէ զատ պիտի տեսնուի հազիւ տարիէ մ'ի վեր սկսեալ Եւրոպական ձայնական երաժշտութեան և մարմնամարզութեան մէջ տղայոց ըրած յառաջդիմութիւնը. Պիտի տեսնուի Ատաղձագործութեան ամեն տեսակ գործիներու ամբողջ հաւաքածոյ մը Խնամակալութեան անձնական ծախիւք գնեալ, որոնք թէեւ դարձեալ իւր կամքէն անկախ պատճառներով դժբաղդաբար սենեկի մը մէջ փակուած մնացած են դեռ, սակայն վկայներ են Խնամակալութեան դրական ուղղութեան, և ի մօտոյ պիտի սկսուի գրաւեցնել աշակերտաց մէկ մասն զբօսանաց ժամերու մէջ, և թերեւս յատաղձագործութիւն առաջնորդէն սոցա ամենէն ընդունակները.»

⁂

Բայց յուսալի է որ Բերացի տղոց ատաղձագործութիւն սորվելուն չպիտի սպասուի՛ շինելու համար աղջկանց և մանչերու այն մեծ դպրոցն որուն մեծապէս կը կարօտի Բերա, որ վաղուց օժտուած ըլլալու էր այնպիսի հաստատութեամբ մը.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ Թագաւորն և Թագուհին երբ Մատրիտ հասան, Քրիստինէ խնամակալ Թագուհին որ ընդառաջ ելած էր, իւր կառքն առաւ Տոն Քարլոս Թագաւորն, որ Փորթուկէզ զօրավարի համազգեստ հագած էր սպանիական պատուանշաններով. Փորթուկալի Թագուհին Տոնա Ամալիա, որ Սպանիոյ գոյներով՝ դեղին և կարմիր՝ շրջազգեստ մը հագած էր, երկրորդ կառքին մէջ բազմեցաւ հանգուցեալ Ալֆոնսօ Թագաւորին քրոջ Իզապէլլայի հետ. Երբ պալատ հասան, Քրիստինէ Թագուհին անոնց ներկայացուց Սպանիոյ մանուկ Թագաւորն Ալֆոնսօ ԺԳ. և սորա քոյրերն, յետոյ Մատրիտի պահապան 8,000 զօրաց հանդէս մը տեղի ունեցաւ. Սպանիական զօրքերն այս առթիւ զինեալ էին Մաուզէրեան հրացաններով և Թնդանօթներուն մեծագոյն մասն ալ Քրուբի գործարանէն ելած էին. Սպանիական բանակին այս գերմանական սպառազինումն որոշուած է հանգուցեալ Ֆրետերիկ գահաժառանգին (ապա Ֆրետերիկ Գ. կայսր) իբր տասն տարի յառաջ Մատրիտ Արքունիքն այցելելէն յետոյ, երբ Սպանիոյ և Գերմանիոյ միջեւ յարաբերութիւնք մասնաւոր խնամով մը սկսան մշակուիլ.

ՏԻԿԻՆ ՔԼԻՎԼԷՆՏ գրեթէ նոյնքան օգտակար եղած է իւր ամուսնոյն որքան տիկին Հարիսըն, որոյ կենսագրութիւնն ըրինք իւր հիւանդութեան եւ մահուան առթիւ, օգտակար եղած էր իւր ամուսնոյն քաղաքական և ընկերական յաջողութեան. Երբ Պ. Քլիվլէնտ իւր առաջին անգամի Նախագահութեան պաշտօնն պատուաւոր սիրոյ զգացմամբ կեանքի ընկերուհի ընտրեց և առաւ այս կին, համայն ամերիկեան ազգն հաւանեցաւ իւր ընտրութեան և ամուսնութեամբ իրեն համար ընտանիք մը կազմելուն. Բայց Տիկին Քլիվլէնտ ինք արդէն ֆիզիքական, իմացական և բարոյական ամեն հրապոյր, ամեն արժանիք ունէր ամերիկեան ընկերութեան լաւագոյն կարգերուն մէջ սքանչացում յառաջ բերելու համար. Երբ առաջին անգամ Նախագահ ընտրեցաւ, Պ. Քլիվլէնտ իւր կողմն ունէր իւր անկաշառ և ուղիղ բնաւորութիւն, իւր կուսակցութեան կատարեալ վստահութիւնն և աջակցութիւնն, և ապա իրեն մեծ զօրավիգ եղան նաեւ իւր կնոջ ազնւութիւնն և հրապոյրը. Տիկին Քլիվլէնտ իւր գեղեցկութեամբ և շնորհով այնպիսի փայլ մը կուտար Նախագահական պալատան որ Ամերիկացիք ճշմարիտ հպարտութիւն մը կը զգային. Ուաշինկթընի աշխարհաքաղաքացի ընկերութեան մէջ ուր այնքան [illegible] Քլիվլէնտ խաղաղեցուցիչ՝ տարր մը եղաւ. Իր կանացի ճարտարութեամբ և փափուկ քաղաքավարութեամբ, իւր ազնիւ կենցաղագիտութեամբ, երիտասարդութեամբ, շնորհով և գեղարուեստական տաղանդով կիներէն սիրուեցաւ, արանց սքանչացումը գրաւեց, և իւր ամուսնոյն շուրջ հաւաքեց ամեն կողմերու համակրանքն ու աջակցութիւնը. Խաղաղականի ափունքէն մինչեւ Ատլանտեանի եզերքն, ամեն Ամերիկացիք համակրութեամբ կը տեսնէին այս Նախագահին և իւր մանկամարդ կնոջ կազմած երջանիկ միութիւնն, որ յօրէ անտի անամպ անցած է, և ընտանեկան առաքինութիւնները, զորս ամերիկեան ազգն իւր քրիստոնէական կրթութեամբ մասնաւորապէս կը գնահատէ, և հիմա տարակոյս չկայ թէ Պ. Քլիվլէնտ, իբրեւ երկրորդ անգամ նախագահ Միացեալ Նահանգաց, իւր կնոջ ընկերական և անձնական ձիրքերուն մեծապէս պարտական պիտի ըլլայ՝ Նախագահական պալատան Ամերիկայի ամենէն ազնիւ, ամենէն զարգացեալ և ամենէն բարձր ընկերական վայրն ընծայելու համար, ինչպէս որ պէտք է ըլլայ.

ՏԱՀՄԷՅԻՈՑ ԼԵԶՈՒՆ.—Օքուռ, բարիլոյս. Օքուտէա, Աստծու բարին. Օքուտէաֆֆոնտապէա, շատ բարիլոյս. Այս բառերը ներդաշնակ ձայնով մը արտասանելով,

---

(*) Բժիշկք, դեղագործք և իրենց օգնականք, փաստաբանք և իրենց գրագիրք, ճարտարագէտք, դասատուք, տպագրական արհեստաւորք եւ գործաւորք, առեւտրական և սեղանաւորականց գրագիրք և հաշուակալք, երկաթուղոյ, շոգենաւի եւ ապահովագրական ընկերութեանց պաշտօնեայք, լուսանկարիչք, փորագրիչք, մեքենագէտք, ձուլիչք, գրական մարդիկ, են.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (12)

Ժ. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Ժ. ԼԻՕՏԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԳԵՂԱՆԻՆ ԸՆԹԷՌԻԱ

—Ի՞նչ ընելու է ուրեմն.

—Առեւանգէ՛.

—Վիպասանական կ'ըլլանք.

—Սիրելիս, կեանքը երկար վիպասանութիւն մըն է որուն մէջ ամենքս ալ դեր մը կը խաղանք ի նպաստ սատանային, որ ամեն բանի շարժիչն է.

—Սոսկալի՛ խօսքեր կ'ընես.

—Արդ, ուզածիդ պէս ըրէ. Ամենեւին չեմ ուզեր այս գործին խառնուիլ.

—Շատ աղէկ. Միայն կ'ուզե՞ս ինձ փոխ տալ Էլիզապէթը, քու վերակացուհիդ. Ճարպիկ է, խորամանկ, յանդուգն...

—Իմ ծառաներս ազատ են բարեկամներուս ծառայելու.

—Պատասխանատու կ'ըլլա՞ս անոր.

—Աղէ՛կ վճարէ.

Զ
ՏՈՄՍԸ

Իրիկուան ժամն ութին, հրահանգներ տալէ ետք Էլիզապէթին՝ դերակոմսին հաճոյակատար վերակացուհին, Կաստոն բաժնուեցաւ իր բարեկամէն և տուն դարձաւ. Բարի իրիկուն մաղթեց մօրը, անամօթաբար ընդունեց ազնիւ կնոջ համբոյրներն ու շնորհաւորութիւններն, հագուեցուցնել տուաւ ինքզինքը սենեկապանին,— սնապարծ կեղծաւոր մը,— և Էնքեռխին բնակարանը գնաց, որ ցայգատօն մը կուտար Բարիզի պերճ և շռայլասէր ընկերութեան ընտրելագոյն դասին.

Մարսէլ եւս պիտի երթար հոն կէս գիշերին. Ընտանեկան փոքր երեկոյթ մը, որուն խոստացած էր ներկայ գտնուիլ, թոյլ չէր տար իրեն աւելի կանուխ երթալ.

Ռօսթան կոմսէն ազատելուն պէս, Մարսէլ փոխեց իր դէմքին կեղծ արտայայտութիւնը և, մէկէնիմէկ մտախոհ և սրտամորմոք երեւոյթ մը առնելով, խորունկ մտածումի մէջ թաղուեցաւ. Ժամացոյցին ինն հարուածները սթափեցուցին զինքը.

—Օ՛ն, ըսաւ բարձրաձայն և դառնութեամբ, օ՛ն, կալանաւորդ աշխարհի, ա՛ռ նորէն շղթադ... Անգո՛ր վրէժառու, յառաջ տար գործդ... և թող երկինք օգնութեան գայ քեզ.

Խօսելով հանդերձ, Մարսէլ մեծաքայլ կը ճեմէր իր աշխատութեան խուցին մէջ, ուր փակուած էր.

—Տեսնենք, շարունակեց կանգ առնելով գրասեղանին առջեւ, նորէն կարդանք Ջիթելլայի տոմսը. Խե՛ղճ անձնուէր արարած, յարեց խանդաղատալից ձայնով, քու անսահման սիրոյդ փոխարէն դաժան խօսքե՛ր միայն կ'ընդունիս... և սակայն...

Գրասեղանին մէկ գզրոցը բացաւ, նամակ մը առաւ և հետեւեալը կարդաց.

«Այս գիշեր ժամն իննին. Թերեւս բարի լուրեր ունիմ տալու.
ՋԻԹԵԼԼԱ

Յ. Գ. Երեկոյթի արդուզարդ.

—Ա՛հ, սիրեցեալ աղջիկ, ըսաւ Մարսէլ, իցի՜ւ թէ իրաւ ըլլար ըսածդ... վերջապէս այդ մարդուն շաւղին վրայ պիտի դնէ՛ս զիս.

Այս պահուս, զգուշութեամբ դրան զարնելէ ետք, սենեկապանը բացաւ զայն և ծանոյց թէ կառքը պատրաստ էր.

Մարսէլ երկու կտոր ըրաւ Ջիթելլայի նամակը և կտորները կրակարանին մէջ նետեց.

Երկու կտորներէն մէկը միայն այրեցաւ, միւսը շրմինէին մէջ թռաւ և ինկաւ վառարանին մէկ անկիւնը.

Այս բանս չվրիպեցաւ ծառային աչքէն.

—Թո՛ղ չսպասեն ինծի, ըսաւ երիտասարդը կառք նստելով.

Հազիւ ձիերն անցան կառնատան սեմէն, սենեկապանը փութանակի վեր ելաւ սանդուխէն, խուցը մտաւ և փութով առաւ թուղթի կտորը որուն խնայած էր բոցը.

Բայց ծառային հետաքրքրութիւնը չգոհացաւ. Տոմսակին վրայ սա անհասկնալի բառերը կային միայն.

«Այս իրիկուն...
Բարի լու...
«Յ. Գ. Երեկո...

—Կնոջ գիր է աս, բայց բան մը չեմ հասկնար... մրմռաց.

Սակայն և այնպէս, թուղթը թղթապանակին մէջ սահեցուց.

Ապա ուշի ուշով դիտեց բոլոր կահերը. Ապահով եղաւ թէ բոլոր կղպանքներն ալ ամրապէս գոցուած էին, և մասնաւորապէս պատին մէջ գետեղուած դրամարկղին կղպանք.

Ամեն բան կատարելապէս կարգին էր.

Սենեկապանը քանի մը զայրացկոտ խօսքեր մրմռաց. Յետոյ, բռունցքը ցուցնելով դրամարկղին, հեռացաւ գնաց ըսելով.

—Սակայն անպատճառ բանալու եմ քեզի.

Այս ծառան մալթէցի մըն էր, քանի մը ամսէ ի վեր միայն դերակոմսին ծառայութեանը մտած, յանձնարարութեամբ բարեկամի մը որ յետոյ Անթիլեան կղզիները գացած էր.

Այս մալթէցի, չոր և մաղձոտ փոքրահասակ մարդ մը, կուզի աչուըներով, Սիտ Գամբէատօրի սերունդէն եղող սպանիացի ազնուականի մը նման հպարտ էր և լաձարոնիի մը պէս ծոյլ.

Մեր նմանութիւնները շարունակելու համար, կրնանք յաւելուլ թէ կատակերգութեան Ֆրօնթենի մը ճկունութիւնն, հրէայ վաշխառուի մը կծծութիւնն ունէր, թէ Քորսիքացիի մը պէս քինախնդիր և երկու վերակացուի չափ գող էր. Բայց այս ամեն մոլութիւններն սքանչելապէս կը ծածկէր անձնուիրութեան և բարեմտութեան երեւոյթի մը ներքեւ որմէ ամենէն ճարտարամիտները կը խաբուէին.

Ի՞նչ շահ կրնար ունենալ իր տիրոջ գաղտնիքները գիտնալէն.

Ժիլ Պլասներու և Ֆրիսբէններու այս վատթար զաւակը Քարլոս կ'անուանուէր.

Բոլոր սպասաւորներն ալ կ'ատէին զնա եւ կը վախնային անկից, վասնզի կը կարծէին թէ տիրոջ վստահութիւնը կը վայելէ.

Մինակ, վերակացուհին բաւական աղէկ էր հետը. Այս երկու արարածները, նոյն տիղմով շաղախուած, բնականապէս հասկնալու էին զիրար.

Էլիզապէթ՝ Էնքեռխի լրտեսն էր.

Քարլոս նոյն պաշտօնը կը կատարէր խորհրդաւոր անձի մը մօտ, որուն վրայօք քիչ յետոյ պիտի խօսինք.

Ջիթելլան, որուն տունը կ'երթար Մարսէլ, տարօրինակ արարած մըն էր.

Տակաւին գրեթէ մանկուհի մը, արդէն անձնաւորութիւն մը եղած էր. Փարիզի մէջ ուր ամեն բան կ'ընկղմի, կ'անհետի, կը մոռցուի, անիկա կրցած էր անմիջապէս անուն հանել. Իր պատմութիւնը, քիչ մը երեւակայածին, առասպելի մը կը նմանէր. Ոչ ոք գիտէր անոր բուն ճշմարտութիւնը. Աւելի պատճառ մը որպէս զի շատ զբաղին Փարիզեան երկնքին այս նոր մետէօրով.

Գրեթէ երեք տարի առաջ այն դառնացած, յուսախաբ եղած և սկեպտիկ մարդը չէր որպէս մեզ ծանօթ է այժմ. Իր հոգին վառ կը պահէր մարդու ազնիւ բընազդները. Իր սիրտը կը կարեկցէր ամեն տարաբախտութիւններու. Ուրիշին տառապանքը յինքն կ'արթնցունէր խորին համակրութիւններ.

Օր մը, երբ կը շրջագայէր Նաւահանգիստին վրայ, տեսաւ որ իր ճամբան յանկարծ փակուեցաւ աղմկալից խուժանէ մը որ կը բաղկանար նաւաստիներէ, ձկնորսներէ և հասարակ կիներէ.

Այդ յուզեալ խումբէն քրքիջներ կ'արձակուէին.

Մարսէլ տեղ բացաւ իրեն և շրջանակին մէջտեղն հասաւ.

Հինգ վեց տարեկան փոքր աղջիկ մը, զարհուրած աչուըներով, սոսկումէ այլայլած դէմքով, կծկուած կը կենար ապրանոց հակերու կոյտի մը քով. Իր առջեւ ցլաշուն մը (պուլտօկ), կծկուած, կը թաւալէր իր խոշոր վայրագ աչուըները և խուլ կերպով մռլտալով կը ցուցնէր իր սուր ակռաները.

Եթէ մանկուհին երերար, շունը կ'առնար. եթէ քայլ մը առնելու փորձէր, կենդանին ճամբան կը գոցէր.

Խեղճ պզտիկն այն ատեն աւելի արագ ետ կ'երթար, սոսկումի ճիչեր բառնալով. Ամբոխը, ապուշ և չար, անողորմ քրքիջներով կը պատասխանէր.

Զայրոյթի հուրն խոյոյն վառեցաւ Մարսէլի սիրտին մէջ. ուժգնօրէն հեռացուց իր առջեւ գտնուող անձերն և ուղղակի շունին վրայ գնաց. ամրապէս բռնեց անոր վիզէն և մէջքին մորթէն և, ըմբիշի շարժումով մը, ամբոխին գլխուն վրայէն նետեց, որ հեռացաւ ահաբեկումի աղաղակ մը արձակելով.

Կենդանին թաւալեցաւ սալարկին վրայ ցաւագին ոռնում մը բառնալով. Փորձեց ոտքի ելնել, բայց երկու ազդրերը կոտրուած էին և արիւնն ուղխօրէն կը ժայթքէր կլափէն.

(Շարունակելի)

Տաճոմէյցին իր աջ ձեռքը կը կարկառէ ձեզ, թեթեւապէս կը շփէ ձեր ձեռքն, և ապա իր մատերով չոր ձայն մը կը հանէ՝ կարծես թէ կաղին մը կոտրած ըլլայ։ Մէկ-երկուք այսպէս կը համրեն․ Տէ, Հուէ, Աթոն, Էնէ, Աթթոն, Այզէն, Թէնհուէ, Թանթօն, Թէննէ, Հօհուօ։ 20ին կ'ըսեն Քօ։ Կը սիրեմ՝ Հումհուէն։ Ածականք անփոփոխ են․ Սունու Էկնոտէքէ գեղեցիկ մարդ․ Կնիօնու (կին) Էկնոտէքէ գեղեցիկ կին։ Աղջիկ՝ Վինիօնու, պետ՝ Կան։ Խապէս միավանկ է Տաճոմէյցւոց ճեճի կոչուած լեզուն։ Աշանթիներու և Ֆանթիներու լեզուին ազգական է։ Բազմավանկները միավանկներէ կազմուած բառեր են։ Ամազոն կոչուած զինուորուհեաց ձայնը մարած, տգեղ ձայն մ'է, որովհետեւ խենդի պէս պարելէն ետեւ չափազանց կը խմեն և կը ծխեն։ Նախաճաշին կ'ըսեն Ջանզաննուտուտու, Շատակեր՝ Մէնօտունութրալա․ Երիկ՝ Ասու․ Կնիկ՝ Ասի։ Գոհար՝ Նուհօաքուէ։ Լրագիր՝ Հուէմատահօտահօ։ Ֆրանսացիք կ'ուսումնասիրեն այս վայրագ ժողովրդեան լեզուն, և իրենցմէ ոմանք հետաքրքրութեան և շահադիտութեան համար կարգ մը Ամազոններ և Տաճոմէյի այրեր Ֆրանսա պիտի բերեն և ի ցոյց պիտի դնեն եղեր՝ Պ. Մօնթէնէկրոյի գազաններուն պէս։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ բողոքական մը Պապին նուէր ղրկեց գերմաներէն Աստուածաշունչ մը ճոխապէս կազմուած, հանդերձ լատիներէն քաղաքավար նամակաւ մը։ Լէոն ԺԳ. ընդունեց։

ԱԶԱՏԱՐԱՐ․ ․ ԱՐՋԸ․— Ռուսիոյ Օլոնեց նահանգին Խօմօկօրի քաղաքին մօտերն արջերն այս օրերս շատցեր են և բազում վնաս կը հասցնեն բնակարաններու և մարդերու։ Անոնցմէ մին յանդգնաբար մտաւ մինչեւ անգամ եղեռնադատ ատեանն, ուր ոճրագործ մը կը դատուէր։ Դատաւորք աճապարեց փախան, և ամբաստանեալն ալ պատեհ առիթէն օգուտ քաղելով կծիկը դրաւ, ու դեռ չէ բռնուած։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ մէջ անցեալ շաբթուն տօնեցին գեղջուկ կնոջ մը հարիւրամեակն։ Այս առթիւ ամեն կողմէ նուէրներ ղրկուեցան, մինչեւ թագաւորէն և թագուհիէն։ Խեղճ պառաւը շնորհակալութեան գիր մը ղրկեց Նոցին Վեհափառութեանց, և ապշութեամբ տեսաւ որ լրագիրք իր պատկերն հրատարակեր են։ Մէկ քանի շաբթէն ուրիշ գեղջուկ պառաւի մը հարիւրամեակը պիտի տօնեն։ Ասոնք կը յիշեն Պոնաբարդի ճակատամարտները։

[illegible] ւոյն ամուսնութեան [illegible] Աղեքսանդրիա բնակեալ հելլէն սեղանաւոր Պ. Աւէրով 200 հազար ֆր․ ղրկեց Օլկա Թագուհւոյն, անչափահաս չարագործներուն յատուկ դաստարան-բանտ մը շինութեան համար, որպէս զի անոնք չափահաս չարագործներուն մօտ դրուելով, աւելի չվատթարանան։

ԵՐԿՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐ, որք տակաւին իրենց Պոլսէն ընթացքը չեն աւարտած, եռանիւ հեծելանիւով Ասիոյ մէկ ծայրէն միւսը ճամբորդեցին, անցնելով Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Կեդրոնական Ասիոյ և Չինաստանի մէջէն։ Ամենուրեք ապշած ժողովուրդք, զարմանօք դիտելով այս երիտասարդաց ճամբորդութեան նորօրինակ ձեւը, թող տուին անարգել որ անցնին երթան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ․— Ֆրանսայի առաջարկութեամբ, Ֆրանսայի, Պելժիոյ, Իտալիոյ, Հոլանտիոյ և Յունաստանի պատուիրակներն որք պաշտօն ունին մասնակցելու առաջիկայ Դրամական Համաժողովոյն, նախնական գումարում մը պիտի ընեն Ժողովոյն բացումէն յառաջ, իրենց մէջ որոշում մը տալու և համընթաց գործելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Վսեմ․ Տոքթ․ Խորասանճեան էֆէնտի և Վսեմ․ Տոքթ․ Փէշտիմալճեան փաշա երէկ Ազգ․ Հիւանդանոց երթալով այդ հաստատութեան բժշկապետ Տոքթ․ Եաղուպեանի հետ խորհրդակցութիւն մը կատարած են Գեր․ Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի հիւանդութեանը վրայ։ Բժիշկներն հաստատած են թէ Սրբազանը շաքարախտ ունի եղեր բաւական ատենէ ի վեր, որ լաւ չէ դարմանուած և յառաջ բերած է [illegible] և [illegible], այսինքն բնապիտակի կորուստ և արեան ու մէզի խառնուրդ, որոնք բաւական ծանրակշիռ պարագայներ են, այսու հանդերձ եթէ բնութիւնն օգնէ՝ հիւանդը կարող է ապրիլ։

Խառն Ժողովն ինչպէս նաեւ Ուսումնական ու Տնտեսական Խորհուրդները վաղը ի նիստ պիտի գումարին ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Ցաւօք կ'իմանանք թէ Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան բազմահմուտ անդամ՝ Հ. Աբրահամ Ճարեան իր մահկանացուն կնքեր է Ս. Ղազարու վանքին մէջ, ի հասակի 74 ամաց։ Ծերունազարդ վարդապետը դասընկերն ու սիրելին էր Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի, և Ռափայէլեան վարժարանի տեսչութիւնը վարած էր այն ժամանակին յորում Թէրզեան, Հէքիմեան և անոնց դասընկեր ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւնք ուսանող էին այդ վարժարանին մէջ։ Հ. Աբրահամ Ճարեան ծանօթ էր իր իմաստասիրական ու պատմական երկասիրութիւններով, և Վենետիկ յաճախող ուսանողաց կրթական գործին մեծ զարկ տուած է իր անդուլ անդադար աշխատութեամբք։ Իր հրատարակած գլխաւոր գործերն են՝ Համառօտ պատմութիւն [illegible], Տարերք [illegible], Պատմութիւն Գաղղիոյ (2 հատոր), Պատմութիւն Եկեղեցւոյ (թարգմանեալ յաօրերէնէ ի նախնեաց Ե․ դարուն և հրատարակեալ հանդերձ նոր թարգմանութեամբ ի յունարէնէ), Վարք [illegible] (թարգմ․) Փեդոն կամ յաղագս անմահութեան, [illegible], [illegible], [illegible], և այլ թարգմանութիւններ։

Կը յիշուի թէ 1890 ին, Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի Յոբելեանին հետ տօնուեցաւ նաեւ Հ. Ճարեանի յոբելեանն եւս և այդ առթիւ գրուեցաւ Մխիթարեան այդ բազմավաստակ միաբանին վրայ։

1893 տարւոյ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑՆ, սեփհականութիւն Ազգ․ Հիւանդանոցի, հրապարակ պիտի ելլէ ի մօտոյ Սերվիչէն տպարանէն, ճոխ տպագրութեամբ եւ վիճակագրական նորագոյն ու ընդարձակ ծանօթութեամբք։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ․— Ֆէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ Միրլիվա Մէհմէտ Ալի փաշայի, կայս․ պատուակալ թիկնապահ և տնօրէն ընդհանուր պետութեան երկրորդ ճիւղին Սպարապետի Դրան։

Երկրորդ կարգի Մեճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ աւստրիական դեսպանատան առաջին թարգման Պ․ Միւլլէրի։

Երրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Բրուսիոյ զօրաբանակաց մէջ պաշտօնավարող դիրհազարապետ Մահմուտ պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Պերլինի ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ․ Մօրիս Հէրպէթի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ազարեան էֆէնտիի աղջկան՝ Օր․ Մարթա Ազարեանի։

Ի ԿԱՅՍ․ ՊԱԼԱՏ․— Բարձր․ Մեծ Եպարքոս [illegible]․ Սպարապետն և Ներքին գործոց Վսեմ․ [illegible] երէկ կայս․ պալատ երթալով ստացան Վեհ․ Սուլթանի հրամանները։

ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ հրամանատար Վսեմ․ Օսման փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, անցեալ ուրբաթ օր ներկայ գտնուեցաւ Սելամլըքի արարողութեան և սկսաւ իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ․ Նազիֆ էֆէնտիի և Րէժիի վերաբերեալ կարեւոր գործոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ․ Քանպօն ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս կը հասնի։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ․— Մոնիթէօր գրոյց մը կը յիշէ թէ Պ․ Նակէլմաքէրս և իր խումբն եւս առաջարկած են առաջադրեալ փոխառութիւնն իրենք ընել, Թէնպէքիի տարեկանն ընդունելով իբր երաշխաւորութիւն։ Պ․ Նակէլմաքէրսի ներկայացուցիչ Պ․ Թուքաս այս նպատակաւ ծրագիր մը պիտի մատուցանէ կայս․ կառավարութեան։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ կոյուղիները մաքրելու համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Քաղաքապետ Վսեմ․ Րըտվան փաշայի։ Յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ ներկայացեալ ծրագրերը, յատակագծերն ու քարտէսները։ Յառաջիկայ նիստին այդ հիման վրայ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանն երէկ միջօրէէն յետոյ ընդունելութիւն մը կատարեց։ Նախարարներէ ու բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ ոմանք պաշտօնական համազգեստով այցելութիւն տուին դեսպանին։

ՀԱՄԻՏԻՅԷ հեծելագնդոյ շնորհեալ դրօշներն յանձնելու պաշտօն ունեցող կայս․ թիկնապահ գնդապետ Վէհպի պէյ այս անգամ Պայազիտ ժամաներ և հանդիսաւոր կերպիւ ընդունելով դրօշներն յանձներ է նոյն տեղի հեծելագնդոյ։ Վէհպի պէյ անտի մեկնելով առջի օրն Բաղէշ ժամաներ և անդ եւս դրօշներն յանձներ է։ Վէհպի պէյ անտի Տիարպէքիր պիտի ուղեւորի։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց Նախարարութիւնը շրջաբերականաւ մը ծանուցած է ամեն կողմ թէ գաւառաց խճուղիներու և կամուրջներու շինութեան պահուն երբ ոևէ անհատ նախապէս յանձն առած ըլլալով անձամբ աշխատիլ, յետոյ ուզէ աշխատութեան փոխարէն դրամ տալ, իր առաջարկութիւնը չպիտի մերժուի․ իսկ անոնք որք առաջուց խոստացած են աշխատութեան փոխարէն դրամ տալ և յետոյ անձամբ աշխատիլ ուզեն, այն պարագային մէջ պարտաւոր պիտի ըլլան գործադրել իրենց առաջուան խոստումն, եթէ անկից ի վեր իրենց վիճակը ոևէ փոփոխութիւն չէ կրած։

ՀՆՏԱԽՏ․— Առողջապահական վարչութիւնն հնտախտի վրայ հետեւեալ տեղեկութիւններն հաղորդած է կայս․ պալատան առաջին քարտուղարութեան.

Թուական	դէպք	մահ	տեղ
Նոյմ․ 6	2	1	Տրապօվիքչէ (Սերպիա)
» 7	7	2	Բէչթա
» 8	5	5	»
» 5էն 7	20	14	Պաթում
» 7,8	—	—	Կարին
» 7	25	26	Երզնկա
» 8	36	24	»
» 6,7	12	6	Բաբերդ
» 8	4	2	»
» 7	2	—	Դերջան
» 8	3	2	»
» 7	5	4	Խնուս
» »	—	4	Գարաքէօփրիւ
» 7	2	9	Վան
» 8	11	2	»
» 7	5	2	Տրապիզոն
» 8	9	—	»

— Տրապիզոնի մէջ Նոյեմբեր 8ի երեկոյէն մինչեւ 9, հնտախտէ 6 մարդեր վարակուեր և առաջուան բռնուածներէն երկու մահեր պատահեր են։ Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Եէմէնի Հալիֆ գիւղին մէջ Նոյեմբեր 4ին հնտախտէ մէկ մահ պատահած է։ Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ․— Սապահ կ'իմանայ թէ ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար հաշիւներն այն ապրանաց և առարկայներու, որք ղրկուած էին ի Վիէննա կատարուած արուեստահանդէսին։ Սոյն յանձնաժողովոյն անդամ կարգուած են կայս․ Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյ, Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին պաշտօնեայներէն Ֆաիգ փաշա և կայս․ պալատան քիմիագէտ Պօնկօվսքի պէյ ինչպէս նաեւ Նաֆիայի կողմէ կարգեալ պաշտօնեայ մը։

ՀԱՅԳԸ պէյ, օսմանեան պատուիրակ Շիքակոյի արուեստահանդէսին, կիրակի օրը Լոնտոն ժամաներ է, ուրկից մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ չորրորդ անգամ ըլլալով դատեց երկու Յակոբներն, որք անցեալ ապրիլին ի Պոլիս Ջէմպէրլի Թաշ ատաղձագործ Գօզման սպաննած էին իր խանութին մէջ։ Յակոբներէ մին սպանելոյն աշակերտն էր և միւսն ալ բեռնակիր։ Յետ դատավարութեան բեռնակիր Յակոբ ազատ արձակուեցաւ, որովհետեւ անոր մեղսակից ըլլալն հաստատող որ և է ապացոյց չկար․ իսկ աշակերտ Յակոբ, Պատժական օրինաց 174 րդ յօդուածի վերջին հատուածին տրամադրութեանը համաձայն՝ մահուան դատապարտուեցաւ։ Նախագահը վճիռը արտասանելով ըսաւ դատապարտեալին «Մահուան դատապարտուած ես, սիրտ առ և համբերութիւն ունեցիր, այս դատարանէն վեր վճռաբեկ ատեանը կայ, քու գործիդ վերաբերեալ թուղթերը հոն պիտի ղրկենք․ դու ալ եթէ ուզես աղերսագիր մը կը մատուցանես և հոն խնդիրը նորէն կը քննուի»։

ՆԻԴՈՒԿԻՈՅ Թաղապետական բժիշկ Տքթ․ Երուարդ էֆէնտի Թովմասեան հրաժարական տալով Սեբաստիա գնացած է, ուր պահ մը պիտի մնայ։

ԿԱՅՍ․ ՇՆՈՐՀ․— Սէրրէզի երեւելիներէն Թահիր պէյ, որ Թահինօսի ու Պէթքօվայի ճահիճներուն ցամաքեցուցման մենաշնորհն ունէր, մեռնելէն ետքը, անոր ժառանգորդք պայմանաժամի երկարաձգում խնդրած էին աշխատութեանց կատարման համար։ Պայմանաժամը տրուած էր, սակայն աշխատութիւնք նորէն չէին սկսուած, որով մենաշնորհը ջնջուած էր և երաշխաւորութեան գումարը, 250 ոսկի, գրաւուած։ Արդ, Վեհ․ Սուլթանն իմանալով որ Թահիր պէյի ընտանիքը նեղութեան մէջ կը գտնուի, իւր հայրական հոգածութեամբ բարեհաճած է հրամայել որ երաշխաւորութեան գումարը վախճանեալոյն ընտանեաց դարձուի։

Հիմակ, Տոքթ․ Օպէրմայեր և Մէսաժըրիի Սէլանիկի գործակալ Պ․ Քոսթ ընկերութիւն մը կազմած են Օրոստի Պախ ընկերութեան հետ՝ վերոյիշեալ մենաշնորհն ստանձնելու համար։

ՍԱՄՈՍԻ մէջ Թէնպէքիի վաճառման մասին համաձայնութիւն գոյացած է կղզւոյն իշխանութեան ու Թէնպէքիի մենավաճառի ընկերութեան միջեւ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ․— Նոյեմբեր 7ին վերջացող շաբթուան միջոցին, Կ․ Պոլսոյ ու արուարձանաց մէջ մեռնող անձանց թիւն է 196, որոցմէ 120ն իսլամ (56 այր և 64 կին) 67ը քրիստոնեայ (33ն այր և 34ը կին) և 9ը հրեայ (6 այր և 3 կին)։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ․— Շաբաթ օրը հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ Ազարեան Յովսէփ էֆէնտիի աղջկան՝ Օր․ Մարթա Բօյին Ազարեանի ամուսնութիւնն՝ Անգլիացի հարիւրապետ Պ․ Սթանլէյ Պիրտի հետ, անգլիական դեսպանատան մատրան մէջ, ի Բերա։ Ներկայ էին բազմաթիւ հրաւիրեալք յորս կը նշմարուէին՝ ռուսական, անգլիական և պարսկական դեսպանք, շուէտական դեսպանն ու դեսպանուհին, ծովակալ Վուտս փաշա և տիկինը, զօրավար Հօպէ փաշա և տիկինը և այլ բարձրաստիճան անձինք։ Կրօնական արարողութենէն յետոյ, հարսն ու փեսայն առաջնորդուեցան մատրան պահարանը ուր արձանագրուեցաւ այս ամուսնութիւն։ Անգլ․ դեսպան Սըր Քլառ Ֆորդ ստորագրեց իբր վկայ փեսային և ամերիկեան դեսպանատան գործակատար Պ․ Նիւպէրի՝ իբր վկայ հարսին։ Նոյնպէս ստորագրեցին Յովսէփ էֆէնտի Ազարեան, անգլ․ դեսպանատան քարտուղարք և այլք։

Յետոյ, հարսնեւորք առաջնորդուեցան Ազարեան էֆէնտիի տունն և հոն յայտնեցին իրենց շնորհաւորութիւնները։ Բազմաթիւ ճոխ ընծայներ ու ծաղկեփունջեր ղրկուած էին հարսին։ Երեկոյին, Պ․ և Տիկին Պիրտ Մեծ-Կղզի գնացին և կիրակի օրը հոն անցունելէ յետոյ, երէկ առաւօտեան կառախմբով Վիեննա ուղեւորեցան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց վերջին թեր մասին առժամեայ ստանձնումը կատարելու համար Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայներն են՝ երկաթուղեաց տնօրէն Խայրի պէյ, մասնագիտաց դիւանին անդամ Շէրէֆէտտին էֆէնտի, կամրջաց եւ խճուղեաց դիւանին անդամ Ռուֆֆի պէյ, Ջէրքէզեան էֆէնտի ու Գրիգոր էֆէնտի։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ․— Երէկ գիշեր Օրթագիւղի մէջ ոճիր մը գործուեցաւ, որուն զոհ գնաց տասնեւութ քսան տարեկան Թուրք ձիավար մը։ Նոյն գիւղացի յոյն մը Բերայէն ձի նստած էր Օրթագիւղ երթալու և Պէշիկթաշի մէջ ճաշելէ յետոյ ճամբան շարունակելով Օրթագիւղ հասած էր։ Թաշ Ներտիվէնի ստորոտը ձիէն իջնելով երեք ղրուշ տուած էր ձիավարին, որ տրուած ստակն առաջուց եղած սակարկութենէն շատ վար գտնելով հինգ ղրուշ պահանջած էր խիստ լեզուաւ մը։ Յոյնն, որ բաւական գինով էր, դաշոյնը քաշելով ձիավարին ծոծրակը մխեր է և խեղճ երիտասարդը «զարնուեցայ» ըսելով անմիջապէս մեռեր է։ Մարդասպանն ամենայն պաղարիւնութեամբ տունը գնացեր և անկողին մտնելով սկսեր է քնանալ, սակայն քիչ յետոյ ոստիկանութեան պաշտօնեից կողմէ ձերբակալուելով պահականոց տարուած և հոն խոստովանած է իր ոճիրը։

— Երէկ, ի Բերա Աղա Ճամիի շրջակայքը նորակառոյց շէնքի մը վրայ աշխատող Միխալ, Մահմուտ և Ալի անուն գործաւորք դիպուածով վար ինկան։ Ալիի ձախ ոտքը կոտրելով և Միխալի ալ ձախ ոտքը ճմլուելով, հիւանդանոց տարուեցան դարմանուելու համար։

— Նախընթաց իրիկուն Գատըգիւղի նաւամատոյցէն 17 տարեկան բեռնակիր մը ծով ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ։

— Կիրակի գիշեր Պէյքօզի գինետուններէ միոյն մէջ Քէնան անուն մարդ մը դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Րասիմ անուն ձկնորսը։ Քէնան ձերբակալուեցաւ։

— Վսեմ․ Հալիմ փաշայի Գարթալի շրջակայքն ունեցած ագարակի պաշտօնեաներէն Րիզա անցեալ շաբաթ օր իւր հրացանը պատէն կախելու պահուն հրացանը դիպուածով կրակ առնլով Րիզա ծանրապէս վիրաւորուեր է․ Թէեւ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը փոխադրուեր է, սակայն քիչ յետոյ մեռեր է։

— Կիրակի իրիկուն յԱյվանսէրայ ալիւրի գործարանէն հրդեհ ծագած, բայց անմիջապէս վտանգին առաջքն առնուած է։ «Սապահ» կը պատմէ թէ այդ հրդեհը դիտմամբ ձգուած էր նոյն գործարանին աշխատող Միքայէլ անուն մարդու մը կողմէ։ Ադամ անուն ուրիշ գործաւոր մը մէկ կողմէ կրակը մարեր և միւս կողմէ յանդիմանական խօսքեր ուղղեր է Միքայէլին, որ դաշոյնը քաշելով թեթեւապէս վիրաւորեր է Ադամը։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք վրայ հասնելով Միքայէլը ձերբակալեր են ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկ քանի հոգիներ իբրեւ մեղսակից և ամենքն ալ Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուած են։ Անցեալ հինգշաբթի օր եւս նոյն գործարանէն հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցեր է և կըսուի թէ ձերբակալելոց կողմէ ձգուած էր։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ․— «Մոնիդէօռ» Աթէնքի լրագրաց ուղղեալ մասնաւոր նամակներէ առնելով ծանուցած էր թէ Ջանաքի աւազակախումբին կողմէ լեռը տարուած Խայրէտտին պէյն սպաննուած է, պահանջուած փրկանքը ժամանակին վճարուած չըլլալուն համար։ «Սապահ» կ'ըսէ թէ այս լուր ստոյգ չէ և թէ սպաննուած մարդը Քէրէպինէէն նոյն խումբին կողմէ առեւանգուած քրիստոնեայ մ'է։ Օսմանեան զինուորաց հրամանատարը ծանուցած է հելլենական հրամանատար գնդապետ Պ․ Մաքրիի՝ թէ վերջին լրոց համաձայն հաւանական կը թուի որ Ջանաքա իրեն դէմ եղած հալածանքներուն վրայ Զախօրաի կողմերը փախած և հոն՝ սահմանագլխին վրայ հելլենական զինուոր չգտնուելէն օգտուելով Յունաստան անցած ըլլայ։ Հետեւաբար այդ կողմէն եւս հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

ՃԻՍՐԸ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՓԱՇԱՅԻ հրամանատար Ֆէրիգ Մէհմէտ Մուխլիս փաշա, որ իւր անձը դարմանելու համար մայրաքաղաքս եկած էր, ապաքինած ըլլալով երէկ կայս․ պալատ գնաց և երախտագիտութիւն ու շնորհակալութիւն մատոյց։

ՈՐՈՎԱՅՆԱՀԱՏ ՃԱՔ Ի ԲՈՐ-ՍԱԻՏ․— Եգիպտական լրագիրք այս խորագրով կը հրատարակեն հետեւեալը․

Բնիկ դատաւոր մը որ Սուրիայէն Ափրիկեան Տրիպոլիս կ'երթար նոր պաշտօն մը ստանձնելու համար, կանգ առած էր ի Բօր-Սաիտ, սպասելով շոգենաւի մը որ ճամբայ ելնէ դէպ ի Մալթա կամ Տրիպոլիս։ Շուտով գտաւ «բարեկամներ» պատրաստ օգնելու իր խուզարկութիւններուն։ Ճշմարիտ բարեկամ մը խոստացաւ իմաց տալ իրեն՝ եթէ շոգենաւ մը գտնուէր Մալթա ուղեւորող։ Երկու սրիկայներ լսեցին այս խոստումը, և, միշտ պատրաստ դրամ ձեռք ձգելու, գործի սկսան։ Քարափին վրայ հանդիպեցան դատաւորին, որուն հետ խօսակցութեան մտնելով, նաւահանգիստին մէջ նաւ մը ցուցուցին նմա, որ, կ'ըսէին, Մալթա երթացող նաւն է և իսկոյն ճամբայ պիտի ելնէ։ «Կորսնցնելու ժամանակ չկայ, ըսին, տոմսակ մը ունի՞ս»։ — «Ոչ» պատասխանեց դատաւորը․ ատոր վրայ անոնցմէ մին ըսաւ թէ ինք հատ մը ունի և տոմս մը հանեց գրպանէն որուն գինը 35 ֆրանք ըլլալն յայտնեց, գումար որ իսկոյն վճարուեցաւ։ Միւսը յայտարարեց թէ ինքն ալ նոյն շոգենաւով կը մեկնէր և բաժնուեցաւ անոնցմէ իր բեռները բերելու համար։ Տոմսակը տուողը մտածելով որ յաւագոյն էր ըստ կարի փութացնել դատաւորին մեկնումը, մակոյկ մը կանչեց՝ շոգենաւ տանելու համար զայն։

Մակուկավարը, ըստ օրինի, անոնց հետ անցագրերու գրասենեակը գնաց։ Մակուկավարն անկանոնութիւն մը գուշակելով տոմսակը քննուեցաւ․ ասիկա քարդ մըն էր որուն վրայ գրուած էր․

ԲՕՐ-ՍԱԻՏ
Շոգենաւ ընդունեցէք Որովայնահատ Ճաքը
Անցագինը վճարուած
(Ստորագրութ․) ԽԵՂՃ ՄԱՐԴԵՐ

Հետը գտնուող բարեկամն անմիջապէս ձերբակալուեցաւ, միւսը գտնուեցաւ մէկ քանի օր ետքը․ իրենց հանճարեղ հնարքը երեք ամսուան բանտարկութեան նստեցաւ իրաքանչիւրին։

Երբ թարգման մը բացատրեց դատաւորին Որովայնահատ Ճաքին ով ըլլալը և անոր ոճիրները, երբ իմացաւ թէ անիկա տակաւին չէր ձերբակալուած, սրտաշարժ բան էր տեսնել թէ մարդն ի՛նչպէս փառք կուտար Ամենակարողին, հրաշալի կերպով զերծ մնալուն ձերբակալումէ մը՝ իբր ամենէն սոսկալի մարդասպանն դարուս։ Չէր կրնար երախտագիտութիւնն յայտնել․ ստակը ետ տրուեցաւ իրեն։

ՀՌՈՄԻ օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Թէվֆիգ պէյ հիւանդ ըլլալով տակաւին չէ կրցած իր պաշտօնատեղին երթալ։ Թէվֆիգ պէյ խնդրած է որ միւնոյն պաշտօնով ուրիշ տեղ մը փոխադրուի։

ՍԱՄՍՈՆԻ հելլենական հիւպատոս կարգուած է Պ․ Տիմատիս, փոխանակ Պ․ Ծօրձօբուլօի, որ հրաժարած է։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպանատան պաշտօնէութիւնն իր բնակութիւնն երէկ Պէօյիւքտէրէի ամարանոցէն Բերա փոխադրեց։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ․— Մաղնիսաի շրջակայից մէջ խուզարկութիւնք կատարուելով հին տաճար մը, երկու անգլուխ արձաններ և այլ և այլ առարկայներ գտնուած են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ․— Անցեալ հինգշաբթի օր Այտընի Պօզտօղան գաւառակին մէջ, երկու անգամ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, առաջինը թեթեւ ու երկրորդը սաստիկ, սակայն ոևէ վնաս չէ պատահեր։

ԽՃՈՒՂԻ․— Վանայ կուսակալը հեռագրած է թէ հոկտեմբեր 15ին տեղի ունեցեր է Կարճկանի խճուղւոյն շինութեան սկզբնաւորութիւնն ի ներկայութեան քաղաքային ու զինուորական պաշտօնէից և զինուորական նուագածուաց խումբի մը։ Ոչխարներ զենուեր և բարեմաղթութիւնք կատարուեր են վասն կենաց Վեհ․ Սուլթանին։ Խճուղին սկսած է Վան քաղաքի առջեւէն։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին ու շրջակայից մէջ, ուր ժամանակէ մը ի վեր երաշտութիւն կը տիրէր, վերջին օրերս առատ անձրեւներ տեղացեր են։

ԾԱՂԿԱԽՏ․— Անցեալ ուրբաթ օր Զմիւռնիոյ մէջ յոյն հասարակութենէն ծաղկախտէ վեց մահեր պատահեր են։ Ասոնց մէջ կայ 16 տարեկան աղջիկ մը, իսկ միւսները փոքր տղաքներ են։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍՈՅ անգլիական հիւպատոսը նախընթաց իրիկուն մայրաքաղաքս եկաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ․— Երէկ Պոլսոյ Եթեքմէզ Թաղի ծովեզրէն կնոջ մը դիակը գտնուեցաւ։ Յետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ այդ դիակ Սամաթիացի խահուէճի Գառնիկի քրոջն է՝ Սուրբիկ անուն, որ ենթակայ եղած հիւանդութեանը հետեւանօք ինքզինքը ծով նետած էր։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ Քալօնիա ծովածոցին ճահիճները մաքրելու համար Իսմայիլ Հագգը պէյի տուած աղերսագիրը Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ինչ ինչ բարեփոխումներ կրելէ յետոյ յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։ Խնդրարկուն այն բարեփոխութիւններն ընդունած և յայտարարած է թէ կայս․ Իրատէն ելնելուն պէս, ընկերութիւն մը կազմելով գործի պիտի ձեռնարկէ։

ՍԻՒՔ-ԹՈՒՌՆԻԷՌ

Ֆրանսական թատերախումբին նախորդ վարիչ Պ․ Էտ․ Սալա կը ծանուցանէ մեզ թէ Սիւք-Թուռնիէռ ի մօտոյ պիտի սկսի իր ներկայացումներն ի Բերա։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 21 Նոյմ․— Տահոմէի Թագաւորն հաշտութեան առաջարկներ ըրեր է Տոտս զօրավարին, որ մերժեր է։ Զինուորական գործողութիւնք կը շարունակուին։— Երեսփ․ Ժողովոյ մէջ դատական նախարար Պ․ Ռիքար յայտարարեց թէ Բանամայի Ընկերութեան վարիչները դատի ենթարկել հրամայելով, ինք իւր խղճին միայն խորհուրդ հարցուցած է և ոչ թէ ուրիշի։— Մաղէն լրագրոյ տնօրէն Պ․ Էտուարտ և երեսփոխան Պ․ Տուժէ՝ Ռաբիտ լրագրոյ տնօրէնը՝ մենամարտեցան, և այս վերջինը թեթեւապէս վիրաւորեցաւ։— Ռապէ Գերմանացին որ վերջերս ի Փարիզ տեղի ունեցած չարագործութեան առթիւ ձերբակալուած էր, անմեղ ճանչցուեցաւ թէեւ, բայց երկրէն արտաքսուեցաւ՝ ծայրայեղ տարերց հետ յարաբերութեան մէջ գտնուելուն համար։

ՍՕՖԻԱ․— Աւստրիայէն Դանուբի ճամբով եկող ճամբորդներու 11 օրուան քարանդինա իջաւ 8ի, Ռումանիայէն եկողներուն ալ երեք օրուան։ Թղթատարական ծրարներու մուտքն արտօնեալ է՝ վաճառաց յատուկ քարանդինայէն ետքը։ Բայց պիտի մերժուին եթէ մուտքն արգելեալ ապրանք պարունակեն։

ՓԷՇԹԱ․— Երէկ 7 վար․ 1 մեռեալ։

ՊԷԼԿՐԱՏ․— Ի Տրակուլէվաց, 10 օր առաջ, կին մը մեռած էր կասկածելի հիւանդութեամբ։ Հիմակ էրիկն ալ մեռաւ։

ԱԹԷՆՔ․— Պուքրէշի հելլէն դեսպանն որ յարաբերութեանց խզմամբ ետ եկած է, ըսաւ խմբագրի մը թէ մինչեւ իսկ եթէ Զաբբայի խնդրոյն վրայ ռումանական դատարանաց առջեւ սկսեալ դատը նպաստաւոր ելք ունենայ Յունաստանի համար, յարաբերութիւնք չպիտի վերսկսին․ զի երկուց երկրաց մէջ ուրիշ վէճեր ալ կան, օրինակի համար ի Ռումանիա բնակեալ Յունաց հպատակութեան խնդիրը։

ՅՈԿՈՀԱՄԱ․— Ճափոնի մայրաքաղաքին՝ Թոքիոյի մէջ մեծ հրդեհ մը տեղի ունենալով, 600 տուներ հրոյ ճարակ եղան։

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 10 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ¹/₄
3 » Փարիզի »	22 82¹/₂

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց․ [Միաց․ Դ․ Սէրի]		23 27
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 28
Կէս օրին	»	23 28
Թասֆիյանը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	55
» »	»	31
» »	Դ․	23 29

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ․ Լր․	5 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 02
Պանք տը Քօնս․	» »	5 02
Ծօս․ Շանտ է վաքօր	» »	4 22
Րէժի	» »	16 10
Թրամուէյ	» »	617 ¹/₂
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր․	90
Բաժնեթուղթ Ղալաթիոյ		85

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ․	100
20 ֆրանքնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 25
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմից	»	51 20
Րուպլ թղթադրամ	»	9 18
Մեծ․ արծաթ (տաճկ․)	»	107 05
Մանր արծաթ	»	102 20
Մէթալիք	»	98 20
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 21 Նոյեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 42¹/₂
» » 4 ¹/₂ %	105 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	21 63
Օսմ․ մաքս․ արժեթուղթ	471 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	428 75
Օսմանեան Երկաթուղի	89 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	368 75
Պանք Օթոման	596 25
Քրէտի Լիօնէ	790
Իտալական Ռանթ 5 %	93 60
Եգիպտական միացեալ	495
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	372 50

ԼՈՆՏՈՆ, 21

Անգլ․ քօնսօլիտէ	97 50
Օսմ․ » Սէրի Դ․	21 37
» » » Ա․	55
» » » Բ․	31
» » » Դ․	21 ⁵/₈
Օսմ․ փոխառութիւն 1871	96
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	92 ³/₄
Պանք Օթոման	13 ³/₈
Այտընի երկաթուղի	19 ¹/₄
Դամասկոսի երկաթուղի	11 ¹/₂
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	98 ³/₄
» առանձ․ բրիվիլէժիէ 1890	102 ¹/₂
[illegible]	105
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԷՆՆԱ, 21

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 05
» Փարիզի »	— —
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	172
» Երկաթուղի	45 10

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 21

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 36¹/₄
Եգիպտական միացեալ	496 25
Օսմ․ քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	21 67¹/₂
Օսմ․ երկաթուղի	89 75
» Րէժի	367 50
Օսմ․ մաքս․ արժեթուղթ	471 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	427 50
Պանք Օթոման	597 50
Օսմանիյէ	— —

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԹԻՖԼԻԶԻ ԹԵՐԹԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ)

Նովօէ լրագիրը հաղորդում է 'որ մօտերս Կրօնշտադ եւ Պետերբուրգ ստացել են Օդեսայից աճազին քանակութեամբ կիտրոններ հայազգի Առաքել Ունանեանի այգիներից։ Պ. Ունանեան կիտրոնի մշակութեամբ պարապում է Օդեսայի շրջաններում և այս առաջին անգամն է, որ նա արտահանում է իր ստացած բերքը դէպի մեծ մայրաքաղաք։ Լրագրի ասելով, այս կիտրոններն աւելի անոյշ և բուրմունքով են, քան մինչեւ ցարդ Պետերբուրգում ծախուող միսսինական կիտրոնները, որոնք սակայն աւելի խոշոր են և արժեն 10-15 կոպ., մինչդեռ Ունանեանի կիտրոնները ծախւում են այժմ 6-7 կոպ. հատը։

—Վրաչ լրագրում բժշկապետ Դ. Ժեբանկովը յայտնելով, որ առանձին ոչինչ չէ աւելացած խոլերի դէմ մրցելու միջոցներին վրայ և թէ խոլերի ոյժը ոչ մի նշանից չի երեւում որ նուազած լինի, ասում է պէտք է սպասել որ եկող 1893 թւին՝ խոլերն աւելի սաստիկ կը լինի։ Վասն զի մինչեւ հիմա եղած համաճարակները տեղի են ունեցել երկու տարի իրար ետեւից և երկրորդ տարին աւելի ուժեղ քան թէ առաջին տարին։ Այդ երեւոյթը նկատելի է 1852—1853 ին, 1865—1866ին, 1870—1871 ին, և ամենից խիստ կերպով 1830—1831 ին և 1847—1848 ին։

1830 ին խոլերն եկաւ Ասիայից բռնեց 31 նահանգ և ջարդեց 37,091 անձ. Հետեւեալ 1831 տարին խոլերը ճարակեց 48 նահանգ և մեռան 197,069 անձ. 1847 ին խոլերն եկաւ դարձեալ Ասիայից, ճարակեց 33 նահանգ, կոտորեց 77,719 անձ. Յաջորդ 1848 տարին բռնեց 49 նահանգ և ջարդեց 690,150 անձ. Նոյնպէս էլ միւս համաճարակներին. Այս էլ նկատուած է որ Ասիայի կողմից եկած խոլերն աւելի ուժեղ է լինում քան Եւրոպայի կողմից մուտ գործածը, որպէս էր 1855-1865 թուականներին։

Այդ, եթէ անցեալի հիման վրայ կարելի է դատել, պէտք է ամեն կերպ զինուած պատրաստ մնալ եկող տարի եւս դիմադրելու խոլերային համաճարակին։

—Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեան արդէն կազմած նախահաշուից երեւում է, որ առաջիկայ 1893 թւին քաղաքն եկամուտ սպասում է 785,000 ր., իսկ ծախք լինելու է 805,000 ր. ուրեմն մօտ 20,000 ր. աւելի քան եկամուտը։ Այդ 20,000 ր. դեֆիցիտը մտադրութիւն կայ ծածկել ջրանցքի արհեստանոցից։

—Տեղական ռուս թերթերը հաղորդում են, որ իշխան Գ. Ա. Արղութեանը հայոց թատրոնին նուիրել է 100 րուբլի։

—Բալախանում մի քանի հայեր ոստիկանութեանը յայտնել են, որ Մինաս Աղամեան վաճառականի տանը եկեղեցի կայ ժամասացութեան համար առանձին բեմով։ Բանից երեւացել է, որ Աղամեանն այդպիսի եկեղեցի ունենալու իրաւունք չէ ունեցել, ուստի ոստիկանութիւնն արձանագրութիւն է կազմել և յանձնել հաշտարար դատարանին։

—Ինչպէս լսւում է, վճռուած է գարեջրի ակցիզը բարձրացնել. մտադրութիւն կայ բարձրացնելու նաեւ սպիրտի ակցիզը մինչեւ 10 կ. 1°-ից, այսինքն մինչեւ 10 ր. իւրաքանչիւր վեդրոյին։

—Ենթադրւում է, որ բնակարանների տուրքը պետութեանը տարեկան կարող է տալ մօտաւորապէս 4,000,000 րուբլի։

—Դատական վճիռներով արտաքսուող կանանց մարմնական պատիժները վճռուած է վերացնել։

—Փորձուած բան է, և այս տարի խոլերայի ժամանակ էլ նկատելի էր, որ խոլերայով վարակուած տեղերում ճանճերը գրեթէ անհետանում էին, իսկ այնտեղ, որտեղ խոլերա չէր յայտնւում, ճանճերը բազմանում էին։

Այսպէս պատմում են, որ այս տարի Աղբուլաղում, որ յայտնի ամարանոցներից մէկն է, սարսափելի կերպով բազմացել էին ճանճերը, և տեղացիները զարմանում էին և չէին կարողանում բացատրել այդ երեւոյթի պատճառը։

Ինչպէս յայտնի է, Աղբուլաղ խոլերան չկարողացաւ մուտ գործել։

—Annales de l'Institut Pasteur յայտնի գիտնական ամսագրի վերջին համարում զետեղուած է Պարիզում ուսանող երիտասարդ քիմիկոս-գինեգործ Հ. Խուդաբաշեանի մի կարեւոր յօդուած այս վերնագրով. «Մրջնաթթուտը խաղողի և գինու մէջ։» Պ. Խուդաբաշեան դեռ չէ աւարտել իր հետազօտութիւնները, սակայն հրատարակած գրուածներից արդէն կարելի է հետեւցնել, որ թարմ խաղողի գինու մէջ մրջնաթթուտը շատ սակաւ է գտնւում (յաճախ բոլորովին չէ կայ), այն ինչ նրանից մեծ քանակութիւն կարելի է գտնել չորացրած խաղողի քաղցուի (չիրայի) մէջ։ Այնպէս որ (եթէ յօդուածագրի յետագայ փորձերը պնդեն նրա կարծիքը) յիշած թթուտի քանակութիւնը ցոյց կը տայ, թէ որքան գինուն խաղողի չիրայ խառնուած է թէ ոչ, և գուցէ, թէ ինչ քանակութեամբ է խառնուած։ Այսպիսով մի հեշտ միջոց է տրւում գինու այդ տեսակ կեղծումները ակներեւ անելու։ Երիտասարդ քիմիկոսը Երեւանցի է, և մի քանի տարի է, ինչ պարապում է Պաստերի ինստիտուտում, Դիւկլոի լաբորատօրիայի մէջ։

—Լրագիրները հաղորդում են, որ ծխախոտի, նաւթի, լուցկու և սպիրտի վրայ եղած հարկը աւելացնելու խնդիրը սկզբունքով վճռուած է համարւում։

—Համաձայն տպագրական գլխաւոր վարչութեան կարգադրութեան, յայտարարւում է, որ գրքերի և բրօշիւրների վրայ ցենզուրական թոյլտւութիւնը պէտք է տպագրւի առաջին թերթի երկրորդ երեսի վրայ։ Այդ երեսի վրայ ուրիշ ոչ և է բան չը պէտք է տպագրւի՝ բացի ցենզուրական թոյլտւութիւնից։

—Ամբողջ Ռուսաստանում անցեալ շաբաթվայ ընթացքում տօնեցին ռուս հռչակաւոր բանաստեղծ Կոլցովի մահվան 50-ամեայ տարեդարձը։

—Այս օրերս Թիֆլիս հասաւ Էրզրումի անգլիական հիւպատոս, Ռօբերտ Գրեյվս։ Հիւպատոսը ներկայացաւ երկրիս պ. կառավարչապետին։

—Շուշուց մեզ գրում են, որ վերջին օրերս այդ քաղաքում կրկին յայտնուեցան խոլերայի մի քանի դէպքեր։

—Վերջին օրերս եղել են խոլերայի և խոլերինայի մի քանի դէպքեր Թիֆլիզում։ Նոյն իսկ մահուան դէպքեր էլ են եղել, թէեւ շատ աննշան թւով։

ԹԷ ԻՆՉ ԷՆ ՍԼԱՑՈՂ ԱՍՏՂԵՐՆ

Տիեզերաց մէջտեղ օր մը հըսկայ երկու,
Արփիանկզակ դըժնէահայեաց, վէս, անարկու,
Բռունցքն կերպով իրարու դէմ կըռուիլ սկըսան։
Հաստատութեան վրայ կանգնած ոտք անսասան,
Հաստոյր հարուած տային միմեանց հազար ու բիւր
Որ դղրդէին անդ համօրէն աստղերու սփիւռ.
Կաշըմբուռըն այդ բազուկներ անհընարին
Անջրպետին մէջ ելնէին եւ իջնէին,
Ոգորելով, ոլորելով մըրրկանըման,
Առանց բընաւ դուլ դադարի կամ մըրման։
Անեզրութեան անդունդին մէջ, անդ, առանձինն,
Մահու չափ մարտն այն իրարու դէմ մղեցին
Բի՜ւր տարիներ, է՜հ, ո՜րչ ըսեմ, միլիոն դարեր.
Միլիոն դարեր, անդուլ, անխոնջ եւ աներեր,
Վիրք, բըռնաբար եղան նոցա մաշկերն անթիւ,
Զոր բուռն յիրեար արձակէին գիշեր եւ տիւ,
Եւ հետզհետէ արշաւին մէջ շիջանէին
Եւ սպառէին լուսոյ գունդերն այն երկնային,
Եւ տեւէր կռիւն անդոհական եւ ահաւոր,
Մինչեւ որ հուսկ ուրեմն եկաւ հասաւ այն օր,
Երբ մարտազուռ այն հըսկայից մին, որ Մա՛հն էր,
Յաջողեցաւ միւսն ըզգետնել, դուժ, աննըւէր.
Եւ միւսն էր Կեանք, որ հասական, այլ ոգի դեռ եւս,
Զոր վըճարեալ կարծեց ոսոխ նորա ձերեւս,
Քանզի իւր շուրջը տեսնելով ամենք շիջած,
Արեգակներ, աստղեր անհետ, խաւարամած,
Ահա դարձուց կըռնակ, երթար մէջ խաւարին,
Վաստակաբեկ խանդութենէն անհընարին,
Մատով ծակկտը բամլով լայն, բըրտնաթոր,
Երբ, ո՜վ զարմանք, այն կայլակներ բըրտանց խոշոր
Թափթփելով՝ փոխուէին մէն մի աստղերու
Որ փըլձէին դարձեալ երկնից մէջ, լուսատու։—
Եւ դըժընդակ այդ սէգ մարտիկ դարձաւ կըրկին,
Վերականգնած տեսաւ անկեալ իւր ոսոխն,
Եւ վերստին մարտն ըսկըսաւ, մարտ անողոք,
Եւ վերըստին լուսաւորներն հըրաբորբոք,
Շանթ, վիրք դարձած ծնռաւյը մէջ այդ հըսկայից,
Արձակուէին այդ կըռուոյն մէջ փոթորկալից
Որ դեռ տեւէ, պիտի տեւէ ո՜ գիտէ ցերբ....։

Ահա ընդէ՞ր, գիշերներու մէջ լուսակերպ,
Տեսնենք աստղեր որ մերթ ընդ մերթ յանկարծ սըլանան,
Ցական քըթիթ կարելով ծիր մի անսահման։

Յ. ՍԵԹԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴՐԱՄՕԺԻՏ

Դ.

Սակայն արդի ամուսնացողներէ շատերը որոց համար դրամէ զատ ոչինչ նշանակութիւն ունի, սրտերնին քարացած՝ չունենին այն հոգեկան զմայլումը զոր բարին ու գեղեցիկը կը ներշնչեն զգայուն սրտերու. ոսկիներուն տեսքէն չլացած չեն տեսներ այն մանր ու խոշոր պակասութիւնները իրենց առնելիք աղջկանց վրայ, զորս ունենալնուն համար թէեւ պատասխանատու չեն այդ խեղճերը քանի որ բնութիւնը այդպէս ստեղծած է զիրենք, սակայն բուն իսկ անոնց երջանկութեան համար հարկ է սկիզբէն նկատողութեան առնուլ, վասն զի աւելի լաւ է անոնց ամուրի մնալ քան թէ ամուսնութենէն վերջ ամենափոքր բանակռուի մը միջոցին լսել այն նախատինքներէն մին զորս կոշտ ամուսիններ յաճախ սովոր են իրենց կանանց երեսին ժայթքել, դըր օր. խարա խաշիլ խարա կեօզիւ մայիլ չեղայ քեզի առի նէ, ե՛նւ։ Այսպիսի զզուելի պարբերութիւններ շատ տուներու մէջ արձագանգ կուտան, եթէ պատերը լեզու ունենային ի՞նչեր չպիտի պատմէին ձեզ.... Հապա տարիքի՞ խնդիրը. այս անպատեհութիւններէն շատերը միթէ ատկէ չե՞ն ծագիր. «Բիչ մըն ալ համբերեմ, վաստկիմ, էվէլ փարա ունենամ, այս ինչին աղջիկը սաչափ ոսկիով կ'առնեմ լմնցաւ գընաց, ես ալ բէք մեծ մը չե՞մ եա՛, իրաւ է որ վարդեվարը գա նէ քառասունութենին մէջ կը մտնեմ ամա, ամենքը գիտեն քի տաշխա անճախ 30 տարու կամ...» եւն. ըսելով կ'երթան մինչեւ որ յիսուն - յիսուն հինգ տարու կ'ըլլան, առնել մտադրած աղջիկնին կամ ամուսնացած է կամ իրենց չեն տար, այն ատեն «խըլըավաղ»ին կապուինին' ու փեշերը սօթտած ասդին անդին կը վազեն, լուրեր կը տանին 'ու բերեն, օր մըն ալ կուգայ յայտնելու թէ «քանի մը հատ գտած է, ծառքին տակը առաջուընէ եղածներն ալ զատ»։

—Բարալը՞ նէ՛—Հայպա՞. հազարնո՞ց, ութ հազարնո՞ց, վեց հազարնո՞ց. չորս հազարնոցէն վար չուզեր. բայց ամեն բան աչքն առած է «հազարնոց»ը առնելու համար, հոգ չէ թէ «քիչ մը տարեքոտ» են եղեր, «կրակէ մը փախած ատեն աչքին մէջ կայծ մը ցատկեր է ամա սանկ անուշ նայուածք մը ունի եղեր,» «քիչմար մարդ մը լուր չի տուած այցի եկեր է ճահիլն ալ շնորհքով հագուած չէ եղեր, գող եղեր է, անկէ պէրի քիչմըկ մը քէքէ կը խօսի եղեր։ Ի՞նչ վնաս ունին ասոնք, նշանակութիւն երբէք. եթէ չի համակերպի ամուրի պիտի մնայ, կամ թէ հազար ոսկին պիտի կորսնցնէ, ըլլալի՞ք բան է. ուստի «սակարկութիւն»ը յարմարեցա՞ւ մի, հարսանիքն ալ կը լմննայ կ'երթայ։ Ետեւ, տակաւ առ տակաւ զգալի կ'ըլլայ կնոջ մարմնական թերութիւնները, կարծես առաջուց չէր գիտեր, եւ երբ նէ «ես սանկ կ'ուզեմ», «իմ ըսածս պիտի ըլլայ», «տուն չունիս նէ իմ բերած փարայովս ա՛ռ» պարբերութիւնները սկսի բացագանչել, ամուսինն ալ ի պատասխանի անոր պակասութիւնները երեսին կուտայ՝ և ահա իրական թատերաբեմին առաջին վարագոյրը կը բացուի ուր կատակերգութիւնը ողբերգութեան հետ ձեռք ձեռքի տուած ի յայտ կուգայ։ Երբեմն պատահելով ալ որ ծերութեան պատճառաւ զաւակ ունենալու մխիթարութիւնն ալ չեն ունենար և ահա ամեն տեսակէտով պարսաւելի և հանրութեան անօգուտ ամուսնութիւն մը կնքած կ'ըլլան որ միակ արդիւնքն է շահասիրութեան։

Ե.

Շատերը պիտի ըսեն, «Ճանըմ այս բոլոր դրախոմայով կարգուողներն ալ դժբա՞խդ կ'ըլլան, առանց մէջ չի՞ պատահիր որ երջանիկ եղողներ գտնուին»։ Այո, եթէ սէրը դրամին հետ միացած ըլլայ. ինչ որ հազուագիւտ է մեր հարուստ դասակարգի շատ մը յաւակնոտ աղջկանց ու երիտասարդաց միջեւ, որոնք իրենց ծնողաց վարքն ու բարքը կը պատկերեն միայն։ Առաջինները երբ վարժարանէն կ'ելնեն, քիչ մը գաղիերէն և դաշնակ սորված, ալ ամեն բան լմնցած կը կարծեն, առտնին աշխատութեան, տընտեսագիտութեան վրայ գաղափար չունին, իրենց ծնողքն ալ անոնց ամեն քմահաճոյքը կատարելու պատրաստ են, մանաւանդ մայրը, առտուէն մինչեւ իրիկուն երեք տեսակ գործ ունին ընելիք, դաշնակին առջեւէն հայելիին քով վազել, յետոյ գըրքատունը ուր ամեն տեսակ վէպեր կը վըխտան, հայրերնին առանց հարցունելու թէ այդ գրքերէն ի՞նչ կը սորվին' անոնց փափաքը կատարելու համար միշտ տուն կը կրէ. և կը հաւատա՛ք որ այս խեղճերը ճշմարիտ սիրոյ վրայ գաղափար ունենան, քանի որ իրենց կարդացած իւրաքանչիւր գրքի մէջ սիրոյ սրբութիւնը խեղաթիւրուած հազարաւոր յոռի գոյներով ի յայտ կուգայ այն։

Գալով երիտասարդներուն՝ շատ քիչերը ստացած են հիմնական կրթութիւն մը բարոյականի և ուսման կողմանէ, միւսները ո՛չ բարոյական ունին, ո՛չ քաղաքավարութիւն, ո՛չ խոնարհամտութիւն, այլ այնպիսի իմաստակներ եղած են որ կը կարծեն թէ ամեն բան ընկերութեան մէջ իրենց պատահած կանանց գեղեցկութիւնը գովելուն կամ անոնց հաճոյանալու համար զայնս շողոքորթելուն մէջ կը կայանայ, ոմանք մեծամիտ յաւակնութեամբ յափրացած՝ մանր մունր գործերու չեն հաւնիր, աւելի կը սիրեն պարապ մնալ, և ձեռքերնին գրպաններնին դրած կոկոզավիզ քայլերով քարայատակներն ու ծառուղիները մաշեցնել։

Զ.

Հիմա կարգը եկած է ըսել թէ մինչեւ ցարդ մեր զաւակաց դպրոցներու մէջ ստացած կրթութեան թերի ըլլալուն սկզբնական պատճառը նոյն իսկ ծնողաց յոռի վարմանց արդիւնքն եղած է, վասն զի երբ նախնական կրթութիւնը միայն մանկան դեռաբոյս մտքին մէջ կը հիմնէ պառղ դաստիարակութեան մը առողջ նախաշաւիղը' այն ալ մեր տուներուն մէջ մտած չէ երբեք, որով մեր խեղճ դասատուներն ու կրթական վարիչներն ալ կ'ստիպուին հետեւին իրենց «բարեփոխեալ եւ ճոխացեալ» արտադրութիւններով ողողել դպրոցներն ու հրապարակը և կրթութեան նոր մեթոտ գտնելու համար աշխարհի չորս կողմը պըտըտելու հարկին մէջ կը գտնուին։

Սակայն երբ լուրջ կրթութիւն մը մեր վարժարանաց մէջ մուտ գտնելով հետզհետէ պատրաստէ այնպիսի մայրացուներ՝ որոց միտքը կարգ մը սնոտի խճողումներով փոխանակ բեռնաւորուած ըլլալու, իրական գաղափար ստանան առտնին տնտեսագիտութեան, առ ծնողս և առ ամուսինս հարկ եղած անձնուիրական պարտուց վրայ, երբ մեր մանչերն ալ խելամուտ ըլլան թէ ամենէն ճշմարիտ հաճոյքը ընտանեկան սիրոյ և աշխատութեան մէջ կը կայանայ՝ այն ատեն ծնողք չպիտի ուզեն իրենց կամքին հպատակեցնել զաւակաց զգացումները, անոնց սիրտը կաշկանդել, դատողութիւնը բռնաբարել. եւ եթէ անոնք իրենց իբր ամուսին ընտրել ուզեն աննշան ու խոնարհ դասակարգէ մէկը, փոխանակ հակառակելով «ի՞նչ, ադ պայաղին քեզի արժանի՞ է, անկարելի՛ բան, մոքեզ հանէ ասի, ղաւա՛կս, դուն քու օգուտ ճանչնալու կարողութիւնը չունիս տակաւին, անփորձ ես, ճաշակ չունիս, ասոր ձանիս և պատուոյս արատ պիտի բերես, ընտրութիւնը ինծի թող» ըսելու, կամ հաւանելով հարկէ ամուսնութիւն մը կնքելու, ինչ որ պիտի ստիպէ զիրենք այդ փեսացուին կամ հարսնացուին պարկեշտութեան և առաքինութեան վրայ վըստահելու համար դիմել անոնց թշնամեաց կամ բարեկամներուն, որոց առաջինները անկրպաստ եւ վերջինները' ի նպաստ վկայութիւն կուտան բնականաբար, պիտի ընդունին անոնց առաջարկը՝ ամուսնութեան օրը գէթ մինչեւ մէկ տարի յետաձգելու պայմանաւ, վասն զի հաւատալի է որ այն անփորձ համարուող էակը գէթ ո՛ւ և է արգելքէ և ճնշումէ, որ անշուշտ աւելի եւս պիտի կըրակցնէր անոր սիրտը ու հրահրէր սէրը եթէ աղէտաբեր ալ ըլլար այն, իբր զգացմանց հետ դատողութիւն՝ իբր սիրոյն հետ տրամաբանութիւն միացնելով լրջօրէն ու պաղարեամբ պիտի պրպտէ իր նշանածին սրտին ու նայուածքին, անոր իւրաքանչիւր շարժմանց ու խօսքերուն մէջ, և պիտի յաջողի հասկնալ թէ իւր երազած իտէալը գտա՞ծ է թէ ոչ, և այդ բանը գիտնալու համար հոգեբան մը ըլլալու պէտք չկայ, ժամանակին տեւողութիւնը ինքնին գրաւական մ'է դիմակ մը վար առնելու նոյն իսկ եթէ ըլլայ այն՝ ամեն ազգութեանց մէջ գտնուող այն կարգ մը անհատներէն մին՝ որոց սըրտին և լեզուին յեղուն չէ միշտ ինչ որ կը խօսին, և որոնք այդ կեղծիքը աւելի կամ նուազ կատարելագործեալ արհեստ մը ըրած են իրենց, սակայն մերձաւոր մտերմութեան մէջ իրենց ճշգրիտ գոյնը ու բնաւորութիւնը դուրս կուտան։

Արդէն ծնողք ալ եթէ իրենց հաշուին առանց յայտնի ընելու առաջին օրէն սկըսեալ աչքէ չի հեռացունեն անոնց ամեն մէկ շարժումնքը՝ քիչ ժամանակի մէջ պիտի կրնան գուշակել թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վերջաւորութիւնը։

Ուրեմն յուսանք և սպասենք որ նոր սերունդը լուրջ կրթութենէ մը ազնուացած՝ նոր բարքերու մասին իրենց ծնողաց թիւր կարծիքները մերժելով առողջ գաղափարներով օժտեալ հայեր ու մայրեր ըլլան ապագային, ալ անկէ վերջը ո՛չ դրամօժիտի վնասներուն ոչ ալ ընտանեկան խռովութեանց մասին գանգատ մը պիտի ունենանք ընելու, ո՛չ ալ պիտի ստիպուինք հարցնել թէ «ինչո՞ւ չեն ամուսնանար»։ Եւ սակայն այդ ամենը ըլլալու համար կը կրկնեմ թէ նախ պէտք է մեզ այն ԼՈՒՐՋ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ։

Յ. ՍՐԵՆՑ

ՔԱՄՊՐՈՆԻ ԵՐԴՈՒՄԸ

Ո՛վ որ կարդացած է Թշուառները կամ Նաբոլէոն Ա.ի Վաթերլոյի մէջ մղած վերջին ճակատամարտին պատմութիւնը, կը ճանչնայ հռչակաւոր Քամպռոնը, առաջին կայսրութեան ամենէն քաջարի զօրավարներէ մին, որ իր զինուորական ասպարէզն սկսաւ ամենախոնարհ աստիճաններէն։ 1795ին տասնապետ էր Նանթի պահակագունդին մէջ։

Հակառակ իր երիտասարդութեան, (հազիւ քսան տարու կար), արդէն իւրացուցած էր խմելու ողբալի սովորութիւնը. եւ նոյն իսկ շատ անգամ կը գինովնար։ Եւ, ըստ որում երիտասարդն արիւն ունէր իր երակներուն մէջ, աղէկ բան չէր հակառակիլ անոր՝ երբ գինիին շոգիները գրգռէին իր եռանդը։

Օր մը, գինով ըլլալով, ինքզինք այն աստիճան մոռցաւ որ զարկաւ իրեն հրամայող սպայի մը, պատերազմական ատեանին առջեւ հանուեցաւ եւ, ինչպէս օրէնք է նմանօրինակ պարագայի մէջ, մահուան դատապարտեցաւ։

Սակայն իր գունդին գնդապետը կրցած էր գնահատել երիտասարդ դատապարտեալին կորովը, արիութիւնն ու խելամտութիւնը։ Կ'երթայ կը գտնէ կառավարական պատուիրակ մը, որ այն ատեն Նանթ կը գտնուէր, եւ կը խնդրէ անկէ որ Քամպռոնի կեանքը շնորհուի։

«Անկարելի է, կը պատասխանէ պատուիրակը, օրինակ մը պէտք է. առանց անոր զինուորական կարգապահութիւնը կ'անհետանայ բանակէն։ Տասնապետ Քամպռոնը պիտի մեռնի։»

Սակայն գնդապետը կը պնդէ, այն աստիճան որ վերջապէս կը ստանայ Քամպռոնի կեանքին շնորհումը, բայց պայմանով որ անիկա կեանքին մէջ ա՛լ երբեք չպիտի գինովնայ։

Գնդապետը զինուորական բանտը կ'երթայ, Քամպռոնը բերել կուտայ։

«Մեծ յանցանք մը գործեցիր, տասնապետ, կ'ըսէ նմա։

—Իրաւ է, գնդապետ, ուստի կը տեսնէք թէ ինչ վիճակի հասայ. կեանքովս պիտի վճարեմ։

—Թերեւս, կ'ըսէ գնդապետը։

—Ի՞նչ, թերե՞ւս։ Դուք գիտէք զինուորական օրէնքին խստութիւնը։ Ամենեւին չեմ սպասեր շնորհի, և ա՛լ մեռնիլ կը մնայ ինծ։

—Ոչ, բարեկամս, տակաւին պէտք չէ որ մեռնիս, քեզ կը բերեմ այն շնորհը որմէ յոյսդ կտրած ես. կառավարական ներկայացուցիչը պատիժդ ետ կը դարձնէ և աստիճանդ ալ նորէն կուտայ, բայց պայմանով մը։

—Պայմանո՞վ մը։ Խօսեցէք, գնդապետ, խօսեցէք։ Ամեն բան պիտի ընեմ գլուխս ազատելու համար... եւ մանաւանդ պատիւս ազատելու համար։

—Պայմանով որ ասկից ետքն ալ երբեք չպիտի գինովնաս։

—Օ՛հ, գնդապետ, անկարելի բան է։

—Ի՞նչ, անկարելի՞, մահուընէ՞ խոյս տալու համար։ Վաղը հրացանի պիտի բռնուիս. աղէկ մտածէ։

—Կը տեսնէք, գնդապետ, ա՛լ չգինովնալու համար, պէտք է որ բնաւ գինի չխմեմ. վասն զի Քամպռոն եւ շիշը՝ այնքան կը սիրեն զիրար որ անգամ մը որ սկսի, պէտք է վերջանայ։ Անկարելի է կանգ առնել։ Ուրեմն չեմ կրնար խոստանալ որ ա՛լ չգինովնամ։

—Բայց, թշուառ, չե՞ս կրնար խոստանալ այլ եւս գինի չխմել։

—Ամենեւի՞ն...

—Անշուշտ։

—Հըմ, մեծ խնդիր է այդ ձեր առաջարկածը գնդապետ։ Ա՛լ գինի չխմե՛լ... երբեք չխմե՛լ...»

Եւ գլուխը խոնարհեց։

—Բայց, գնդապետ, եթէ խոստանայի ձեզ որ կեանքիս մէջ ա՛լ գինի չխմեմ, ի՞նչ բան պիտի երաշխաւորէ այս խոստումը։

—Քու պատւոյ խօսքդ։ Ուրիշ բանի պէտք չունիմ։ Կը ճանչնամ զքեզ, և գիտեմ թէ երբ խօսք տաս, ստնակոխ չես ըներ զայն։

Եւ որովհետեւ դատապարտեալը տակաւին կը ծռէր գլուխը առանց բան մը ըսելու։

—Էյ ըսէ տեսնեմ, Քամպռոն, ո՞րը կ'ընտրես։

—Շատ բարեխիղճ էք ինծ համար, գնդապետ, պատասխանեց Քամպռոն, ծանր և թափանցանց ձայնով։ Շնորհակալ եմ ձեր վստահութենէն, աւելի կը գնահատեմ զայն քան ձեր ինծ բերած շնորհը... Աստուած կը լսէ մեր ձայնը։ (Ձեռքը վեր առնելով)։ Ես, Քամպռոն, կ'երդնում որ կեանքիս մէջ երբեք կաթիլ մը գինի չպիտի դպցունեմ շուրթերուս... Գո՞հ էք, գընդապետ։

—Այո, բարեկամս, ըսաւ սա յուզուած և լաւծէն երջանիկ, այո, գոհ եմ քենէ։ Վաղն ազատ պիտի ըլլաս։ Քաջ զինուոր մը եղիր, եւ հայրենեաց ծառայութեան գործածէ կեանքն որ այսօր կը շնորհուի քեզ։

Յաջորդ օրը, տասնապետ Քամպռոն գունդը մտաւ եւ վերստին սկսաւ իր պաշտօնը... Քսան եւ հինգ տարի ետքը, «տասնապետ» Քամպռոնը եղած էր «զօրավար» Քամպռոն. վաղեմի պահակագունդին կը հրամայէր ի Վաթերլօ, և հրաշալի արիութիւն ցոյց տուած էր այն դիւցազնական նահանջին մէջ զոր ամեն մարդ գիտէ։

Պատերազմէն ետք, իր ընտանեկան յարկը դառնալով, հանդարտօրէն կ'ապրէր ի Բարիզ, ամենէ սիրուած եւ պատուուած։

Իր նախկին գնդապետը, տարիքէն պարտասած, եւ մանաւանդ զինուորականութեան խոնջէնքէն, ինքն ալ քաշուած էր իր ընտանիքին մէջ։ Իմացաւ որ զօրավար Քամպռոն Բարիզ է, և օր մը ճաշի հրաւիրել ուզեց զայն։ Մէկ քանի հին զինակիցներ հրաւիրեց, եւ սքանչելի սեղան մը պատրաստեց անոնց։ Պատւոյ տեղը Քամպռոն նստաւ, տան տիրոջ աջակողմը։

Սեղանի վրայ ըլլալով, գնդապետը իր հիւրին գաւաթ մը հին և շատ սուղ գինի կը մեծարէ, որ երկար ատեն պահուած էր մեծ առիթներու համար։ Քամպռոն գնդապետին երեսը կը նայի, եւ, զարմացմամբ ու աշխուժով.

—Ի՞նչ կը հրամցունէք ինծ, կ'ըսէ։

—Բայց Ռէնի հին գինի, զօրավարս, և տակաւին համբաւաւոր. հարիւր տարեկանէն աւելի է, ասոր նմանը չէք գտներ Բարիզի մէջ։

Եւ որովհետեւ Քամպռոն զայրանալ կ'երեւէր այս խօսքերէն.

—Բայց, զօրավարս, հաւատացէք որ պատուական է։ Աւելի աղէկ է որ ճաշակէք եւ դուք...

—Իսկ իմ պատւոյ խոստո՞ւմս, գնդապետ, իմ պատւոյ խոստո՞ւմս, գոչեց Քամպռոն ձեռքը սեղանին զարնելով։ Եւ Նանթը, եւ բա՞նտը, եւ շնո՞րհը, եւ իմ երդո՞ւմս։ Այս ամենը մոռցե՞ր էք ուրեմն, պատուական բարեկամս, Ո՛վ [illegible] Քամպռոնը։ Այն [illegible] ի վեր կաթիլ մը [illegible] դպցուցած շուրթերուս։ Երդում ըրած էի ձեզ և խօսքս բռնեցի։

Գնդապետն սքանչանալով այս հզօր հաստատամտութեան վրայ, զգուշացաւ պնդելէ, և անգամ մըն ալ հրճուեցաւ սաստիկ մարդու մը կեանքը պահած ըլլալուն Ֆրանսայի համար. բան մը որ կ'ապացուցանէ թէ մարդ ինքզինքը կուղղէ իր մոլութիւններէն եթէ ուզէ և ամեն բան կրնայ ընել նա՛ որ զօրաւոր կամք ունենայ։

Շ. ՄԻՕ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ամերիկեան լրագրի մը խմբագիրներէն մին Ամերիկայի մի քանի միլիոնատէրերու հետ՝ ազդարարութեանց ազդեցութեան վրայ հարցումներ ըրած և անոնց պատասխանը իւր յուշատետրին մէջ արձանագրած ըլլալով, հոս կը դնենք զանոնք։

—Իմ հարստութիւնս կը պարտիմ յաճախակի ազդարարութեանցս. (Պօննըր)։

—Հարստութեան ճամբան կը գտնուի տպագրական մելանին մէջ. (Պառնըմ)։

—Շարունակական և կրկնեալ ազդարարութիւնք արդի հարստութիւնս տուած են ինծ. (Ստուըրթ)։

—Տղաս, միշտ ազդարարող անձանց հետ գործ ունեցիր, երբեք չպիտի կորսնցնես. (Բէնիամին Ֆրանքլին)։

—Ամեն մարդ ի՞նչպէս կրնայ գիտնալ որ լաւ բաներ ունիս ծախու եթէ անոնց չիմացնես. (Վանտէրպիլդ)։

Ուրեմն կրնա՞ք ըսել հիմա ալ որ ազդարարութիւնք վաճառականութեան հոգին չեն կազմեր։

* *

Կինը.—Ի՞նչպէս. այսօր տարեդարձս ըլլայ և ձեռքերդ պարապ վերադառնա՞ս.

Էրիկը.—Ջքեզ սրտիս վրայ լաւ մը սեղմելու համար է։

* *

Հետաքրքրաշարժ ամուսնութիւն մը։

Անգլիոյ մէջ վերջերս Օր. Աւրէլ Լիլիբուզէլի անունով աղջիկ մը, որուն հասակին բարձրութիւնն էր 96 սանթիմէթր, կ'ամուսնանայ Պ. Հէյլի անունով դասատուի մը հետ որուն բարձրութիւնն էր 1 մեթր 90 սանթիմեթր։

Պ. Հէյլի վկայներն էին, Պ. Հիւպէթ ծնեալ Թեւազուրկ, որ պայմանագրութիւնը ստորագրած է գրիչը իւր ոտներովը բռնելով, և. Քաբիթէն Տայլօ, 2 մեթր 40 սանթիմեթր բարձրութեամբ հսկայ մը։

Օրիորդին վկայներն էին Օր. Պալմէռա, խոշոր և գէր կին մը 600 քիլօ ծանրութեամբ և Ափրիկեցի խափշիկ մը։

Պէտք է ըսել թէ յիշեալ ամուսնութեան ներկայ գտնուող անձինք (վկայք, հարս, փեսայ են) նոյն քաղաքին մէջ գտնուած Սիրքի մը արտիստներն էին։

* *

—Կարդացի՞ք երէկուան յօդուածս։

—Երկու անգամ։

—Ձի՞ս կը շողոքորթէք, պարոն։

—Շիտակը երկու անգամ կարդացի որ հասկնամ։

Պ.

ԱԶԴ

Օսմ. կայս. Պանքայի (Պոլսոյ գործակալութիւն) Ռումէլիի երկաթուղեաց պարտաթուղթերուն բռնէնները կը վաճառուին Պարոն Աղեքսանդր Տ. Ծանէթթոյի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, թիւ 12։

ՏՕՔԹՕՐ

Պ. Յ. ՔԻՒՉԻԽԵԱՆ

Այս անգամ Իւսկիւտար Իճատիէ Սօաքի Սեղրոս փողոց թիւ 9 տունն փոխադրուած ըլլալով՝ հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ արտաքին եւ ներքին հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս սրտի, թոքի, ստամոքսի եւ կանանց ծննդաբերական գործարանաց եւ ջղային հիւանդութիւններն։

Երեքշաբթի եւ շաբաթ օրերն առաւօտէ մինչեւ կէս օր ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդներն, նաեւ կը գտնուի կիրակի առաւօտ Սէլամիէ Ջէօմլէքճեան եւ երկուշաբթի օրն ալ կէս օրէ վերջը Պոլիս Գում-Գաբու Ստասիոն ճատտէ Ա. Զարիֆեանի դեղարաններն։

320 4—12

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Պօլիս Սուլթան Պայազիտ [illegible] Թիւ 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ՛ շուտ և թէ՛ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 84—90

ԻԼԱՆ

ԽԱՃԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՅ [illegible]

[illegible] խասսայի չահանէ իչուն իմալ իթթիրիլէճէք էլպիսէ իլէ միւթէնէվվի' անագ գապլըն գարարը գաթիսի իչուն թէշրինը սանինին 11ինճի չարշանպիհ կիւնի միւզայէտէ կիւրունէն թալիպ օլանլարըն էվվէլ մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խաճինէ ճէլիլէ չի մէզքիւրէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

8 թէշրինի սանի 308 1—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ճէպխանէ գըլըճը թէպէշիր 2 ղրուշ. Մուզիքա պօրուլարը իչուն զէնպէրէք պէհէրի 1 ղրուշ 20 փարա. Էճնաս կլարնէթ գամըշը պէհէրի 25 փարա. կիւտէրի բուրղ պէհէրի 4 պուչուք փարա. Նօթա եազմագ իչուն պօսա չիլէսի 8 ղրուշ. Քիւյ գալէմ պէհէրի 10 փարա. սիեահ բիգ ճէտուէ գրէսի 1 ղրուշ 10 փարա. Չալըը սիլմէք իչուն թօզ չիլէսի 5 ղրուշ. Կլարնէթ իչուն Ֆըրչա ատէտի 3 ղրուշ.

Նիզամիէ սարաճխանէ անպարընա 1 ալնէ գարփօլնա հէր նէ մըգտար լիւզում օլուր իսէ ալընմագ իւզրէ միւնագասասը գօնուլան սալէտէ մուրագգամ 9 գալէմ էշեա փիեաթը մուրագգամ էյէրի իլէ թալիպի էօնտէսինտէ օլուպ, թէշրինի սանինին 16 նճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթթասընա, վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէմինաթ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմ մէճլիսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի. Նօ. 29 1—3

Նիզամիէ սարաճխանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ 8000 արշըն ճէտուէ 1 նումէրօ գալըն Ինկիլիզ քէթէն պէզինին պէհէր արշընը ճէտուէ 6 ղրուշ 10 փարաեա օլարագ թալիպի էօնտէսինտէ օլուպ թէշրինի սանինին 16 նճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէմինաթ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմ մէճլիսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի. Նօ. 30 1—3

Իգտիզա ինչաաթը ասքէրիէ լազըմ իչուն Իզմիտտէ թէսլիմ շարթը իլէ միւպայեա օլունաճագ 40,000 տանէ էքրի Միւրէքքէպ քիրէմիտ միւնագասասըն թէշրինի սանինին 15 ինճի բազար կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէմինաթ միւգաւելէ օլունաճագ թալիպ օլանլարըն ինչաաթը ասքէրիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի. Նօ. 31 1—3

Ծիւնտուսը Ճէնապը միւլքիւլէնէէ վիլիլէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան չաւսըն իթթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէեէնլէրին թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա մագամը Սէրասքէրի լէվազըմ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի. Նօ. 32 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեանց մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար կրնէք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վճարածին համար մինչև ցարդ տուած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ
ԽՕՃԷՆ ՌԱԲԱԲՈՐ ՊԷՅԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքըզ Աղաճ փողոց Թիւ 21, Լիւքսէնպուրկի բաղանեաց մօտ
Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, ֆրանսական նամակատան դէմը

Եթէ ոսկէ նիւթ մը ունիք վաճառելու հանրային աճուրդով կամ սակարկութեամբ.
Եթէ կուզէք օգտուիլ լաւ առիթներէ.
Եթէ պէտք ունիք ծախու նիւթերու վրայ կանխավճարներու.
Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ աւանդ դնել կարասիներ, արկղներ, ծրարներ, դաշնակներ, պատկերներ, կառքեր, արծաթեղէնք եւ ապրանքներ.
Եթէ ունիք ծրարումներ, առաքումներ, մաքսէ հանելիք ապրանքներ.
Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.
Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տուները կամ յարկերը.
Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.
Եթէ կուզէք օգտակարապէս մատակարարել ձեր անշարժ կալուածները.
Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.
Դիմեցէ՛ք վերոյիշեալ վաճառատունն

Ծանօթ.— Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է։ 227

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՍՈՒՐՃԻ ՍՓԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ու ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԻԶԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

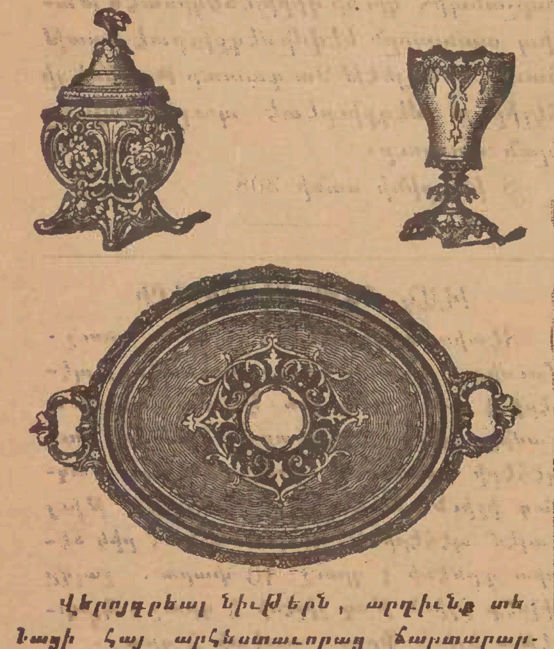

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղւոյս հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր դրամ արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նմոյշներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, Թիւ 2, Յովսէփ Թօփեանի սենեակը։ 29

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթէօր Ալէքի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղ՝ որ անխափան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գաղտնաժամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յաճախ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ասոյգ յաջողութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ասոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յաճախ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անչափելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելէ յետ կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յաճախ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և ցաւեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուանելոց նշանաւոր է. ջերմ և սարսուռ, թոքային ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհանրապէս ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտքներէ վայրերէ մահաբեր նիւթեով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալէքի ջերմի ու տենդից դեղը կը ըլլէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը, զօրեղ կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դարմանութիւնն ասուլ անվտանգ և անխոտ է և օգտուած ասոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և ը կերոյ Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 29

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԻՍԹԻՏ ՊՈՒՍԻԿՕ

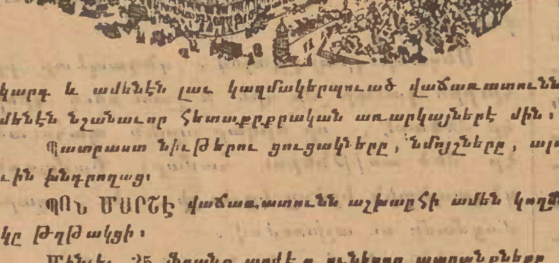

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ վաճառատուններն իրենց նիւթերուն մէջ ունին ամենէն կատարեալ, ամենէն ճոխ և ամենէն վայելուչ ցեխերը. և ճանչցուած են իբր մեծ առաւելութիւններ ընծայող թէ տեսակին լաւութեան և թէ իրենց ապրանաց իրական աժանութեան կողմէ։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷի վաճառատուններն աշխարհի ամենէն ընդարձակ, ամենէն բարեկարգ և ամենէն լաւ կազմակերպուած վաճառատուններն են և կը ներկայացունեն ՓԱՐԻԶԻ ամենէն նշանաւոր հետաքրքրական առարկայներէ մին։

Պատրաստ նիւթերու ցուցակները, նմոյշները, ալպոմներն ու օրինակները ձրիապէս կը ղրկուին խնդրողաց։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ վաճառատունն աշխարհի ամեն կողմ առաքումներ կը կատարէ և ամեն լեզուով կը թղթակցի։

Մինչեւ 25 ֆրանք արժէք ունեցող ապրանքները (բաց ի կարասիներէ և տեղ բռնող նիւթերէ) ձրիապէս կը ղրկուին մինչեւ այն նաւահանգիստն ուսկից նաւ պիտի դրուին,

Այն առաքմունք որք կրնան թղթատարական հակերու միջոցաւ կատարուիլ, առանց փոխադրութեան ծախուց կ'ըլլան այնքան հակերով որքան 50 անգամ ֆրանք որ կը պարունակէ կանխիկ վճարուած յանձնարարութիւնը։

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱԿԱՄԱՂՁԱՅԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱԶԵՒԻՆ **D. GUILLIÉ**
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՈՐ **PAUL GAGE FILS**, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ տէրն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

Աշխարհիս զանազան երկիրներ յաճախ կը բերեն իրենց յատուկ հիւանդութիւններ որք արդիւնք են, ոմանք առողջապահական սովորութեանց, այլք՝ հողին, կլիմային եւ բարեխառնութեան բնութեան։

Ի Թուրքիա, այդ հիւանդութիւններն են գլխաւորապէս փայծաղի, լեարդի եւ աղեաց [illegible]

[illegible]

Այս ԷԼԻՔՍԻՐԸ [illegible]

Գինն ի Փրանսա. շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ԱՒԱՋՐՈՆ ԿԱՐԴԻՖ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Եղբ.-Էվ.-Պոլոնսի, Կ. Պոլսոյ և Սևծովու գիծ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	2000	Կրօտնօ	2200	Բուրթօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3500	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պուֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գայրօ	2600	Իակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ճինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիաքօ	6200
Գատօ	2000	Քօլպինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	3500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տակօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքուատօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրակօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էպյունամօ	2600	Մուրիլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆայնէս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճէմօ	200
Ֆալքօն	800	Օթրանթօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտտօ	2000	Մօնքեթօ	120
Էմիրճըն Մոնարք	8000				
Եէրժիքըն Մոնարք	8000				
Լէտիըն Մոնարք	8100				

«Բայրօ» շոգենաւը, Նաւապետ Մաքըրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա
293

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլի և Միջերկրականի գծի բեռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնաք	4200	Սֆինքս	3000
Թէպէս	4000	Օսիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Մէմֆիս	3250	Բէրա	3000
Թիգրա	3250	Լօթիւս	800
Մասսալիա	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Ռէտիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
292 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվէրփուլ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւերուս Երթեւեկութիւնք

Բշ. 9/21 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Եշ. 10/22 Ալէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով.
Դշ. 11/23 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 11/23 Սուրհանդակ դէպի Փօթի Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում առաւօտեան ժամ 11ին։
Շ. 12/24 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ազգ.—Իտ. 11/22, Երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, դէպի Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դառնալ շոգենաւերն։ 12

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն ամսոյ երկու անգամ կը բեռնին Լիվէրփուլէ և Արևելեան գծին

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Կաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիւթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեփպօ	2.43	Թրինիտատ	899
Քեդար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

«Թարիֆա» շոգենաւը Լիվըրփուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի ամսոյս 26ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ԺՈԼԻ գործակալս
Thomas C. Joly
Ալիքսիանոս խան, Թիւ 11
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

OREZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամենէն հարուստ երկաթի և ածխաթթուի մասին։
ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵԱՆ
ՕԳՏԱԿԱՐ ՆԱԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌՈՒՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաւչուքէն շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափաքանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաւչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և գեղեցկական մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածէն 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կէս մը՝ եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծը եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արասթա շուկան, Հանրմոտէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Ֆէլանիկ պէզէսթէն Շուկան գափօթ Ահմէտ Մէմիշ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գափու Գօժամձն օղլու խան դրան կից Թիւ 1 մթերանոցը։ 226

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պաթում գծի կանոնաւորակ բեռնող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէյշէլ որ Նոյ. 11ին Մարսիլիայէն և Նոյ. 23ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի.

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլ որ Գավազէն պիտի մեկնի Նոյ. 21ին երկուշաբթի.

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիա երկաթուղեաուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և սոսկ տոմսակներ

Նաւուղեվճարի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալաց
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
5 Մուհանէ Սիթէ ֆրանսէ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1892 Հոկտ. 15էն սկսեալ մինչև 1 Նոյեմբեր

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց [illegible]

1 20 Եէնիմ. Մէզա. Պէյ. Թարա. Եէնիք. Գյանճ. Բ. Հիսար (Բ. Հիս. ին շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
2 1 Եէնիմ. Մէզար. Պէյիւք. Քիրէճպ. Թարապ. Եէնիք. (Եէնիք. շոգ. ին կը հաղոր. դակցի). 40
2 15 Բ. և Ա. Գավաք Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Պէյքօզ և անկից Ասիական կէտերէներէն մինչև Գանտիլլի և Օրթաք. պիտի հանդիպի. (Գանտիլլիի շոգ. ին պիտի հաղորդակցի). Ուրբաթները Օրթաք. է գաւ. Վ. անիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզգ. Պէշիքթաշ. 32
2 5 Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճք. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ. 24
20 Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէյիւքտ. Թարապիա Եէնիք. Սթէնիա Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը Պէպէք. Արնքէօյ. Գուրչ. Օրթաք. Էշիկ. Բ. Հիսար 18
4 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք. Պէշիք. Պէպէքի շոգ. ին պիտի հաղորդակցի. ուր հերը Արնվք. Գուր. Օրթ. 33
5 45 Եէնիմ. Մէզա. Պէյիւք. Թարպ. Պէյքօզ. Եէնիք. Գանլճ. Պոյաճք. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Պէյլ. Օրթաք. Պէշիկ. 20
7 — Եէնիմ. Մէզար. Պէյիւք. Թարապ. Պէյքօզ. Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսկ. 23
8 — Ա. և Բ. Գավաք Եէնիմ. Մէզար. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 32
10 15 Ա. Գվք. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պէշ. 33

Եէնիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

1 30 Եէնիք. Սթէնիա Միրկ. Պոյճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 20

Պէպէքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

1 30 Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 19
2 — Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 20
2 20 Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 23
2 30 Օրթաք. էն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 22
3 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
3 30 Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 28
4 5 Օրթաք. էն ուղղ. կամուրջ. բացի ուր. է 32
4 10 Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. բացի ուրբաթէ 34
4 45 Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գալ. բացի ուրբաթ օրերէ 19
5 15 Պէպէք. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (բացի ուր. է) 37
10 15 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

1 30 Վանիք. Չէնկլ. Պէյլր. Գուզկ. 33
1 35 Պէյքօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտ. պիտի հղրդկցի) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. էն Վ. անք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 22
2 15 Պէպէք Գանտ. Վ. անիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթէ] 34
2 45 Պէյքօզ Բաշպ. Եէնիք. Չուպք. Գանլճ. Պոյճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Իսկ. Պէշիք. Գալ. 1
3 15 Ա. Հիսար Գանտ. Վ. անիք. Չէնկլ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիք. 37
3 20 Պէյքօզ Բ. Պաշճէ Չուպք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Օրթաք. [Գանտիլլիի շոգ. ին կը հաղորդակցի. ուրբաթները Վ. անիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Պէշիք. 32
4 15 Գանտլ. Վ. անիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Իսկ. բաց ի ուրբաթէ 40
4 20 Պէյքօզ Բաշպչ. Չուպք. Գանլճա Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիք. (Գանտիլլիի շոգենաւուն կը հաղորդակցի. ուրբաթները Վ. անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. պիտի հանդիպի) 22

5 15 Գան. Վ. անք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթէ] 23
7 — Միրկ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ. 1
9 — Պէյ. Թարպ. Պէյք. Բաշպչ. Չուպք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վ. անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ. 18
10 15 Պէյքօզ. [illegible] Ա. Հիսար Չէնկ. Պէյլ. Իսկ. [բացի ուր. է 19
10 15 Գանտ. լիէն ուղղ. կամուրջ 22
11 — [illegible] ուղղ. կամուրջ (բացի ուր. 10
11 — Չէնկէլէն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 2

Բացի կիրակի օրերէն կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 25 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյք. Ա. Գավաք. 33
3 5 Գալաթ. Պէշիք. Իսկ. Գուզկ. Օրթաք. Չէնկլ. Պէյլ. Արնվ. Գանտլ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Իսթին. Պէյք. Թարապ. Պէյ. Մէզրպ. Եէնիմ. 23
4 5 Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճք. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ. 20
4 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Գանտլ. բաց ի ուրբաթ օրերէ 28
5 15 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 1
6 — Գալաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյքօզ. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Գավաքներ 32
7 — Պէշիք. Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Բ. Հիսար Պոյճ. Գանլ. Եէնիք. Թարպ. Պէյք. 28
8 10 Պէշիք. Օրթ. Արնաւ. Պէպ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէզար. Ա. Գավաք. 33
9 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք, Պէպէքէն Եէնիմ. գացող շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի, ուր հերը 20 վայրկեան առաջ պիտի մեկնի 38
10 5 Պէշիք. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ. (ուր հերը 10 վայրկեան առաջ). Օրթաք. Գուրչ. Արնաւ. 40

10 45 Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Քիրէճ պուրնը Պէյիւքտէրէ. Մէզար. Եէնիմ. (ուրբաթները չիկայ) 32
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէզր. Եէնիմ 38
11 35 Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն Եէնիք. 20

Կամուրջէն [illegible] եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 30 կամուրջէն ուղղ. Բ. Հիսար բացի ուր. է 34
4 15 Ուղղ. կամուրջ բացի ուրբաթէ 19
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնաւ Պէպէք Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բ. Պաշճ. Պէյ. բացի ուր է 1
11 15 Գալ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնաւ Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճք. Եէնիք. 28
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք 23
12 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 33

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 20 Չէնկլ. [illegible] 19
2 35 Ուղղ. Ա. Հիսար 37
3 — Իսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկէլք. Վ. անիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպուքլու Բ. Պաշճէ, Պէյքօզ 24
3 35 կամուրջէն չիտակ Գանտ. բաց ի ուրբ. է 40
4 30 Իսկ. Պէշիք. Պէյլ. Չէնկք. Պէպէք. բաց ի ուրբ. է 37
8 45 Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլ. Պէյիւք. բաց ի ուրբաթէ 19
9 30 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլր. Չէնկլ. Վանիք. Գանտլ. 22
10 20 Պէշիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյք. Մէզարպ. Բ. Ա. Գավաքներ. 37
10 30 Պէշիք. Պէյլր. Չէնկ. ուր. օրերը Իսկ. Գուզկ. Արվ. Գանտլ. Բ. և Ա. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյքօզ 28
10 40 Իսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 20
11 — Պէշիք. Գուզկ. Պէյլր. Չէնկէլքէօյ Վ. անք. Գանտ. Պէպէք Գանտլ. Չէնկէլքէօյ հաղորդակցի ուրիշ շոգենաւի հետ (Ուրբ. օրերը Իսկ. պիտի հանդիպի) 34
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյքօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 22
11 45 Գալ. Գուզ. Պէյլ. Չէն Վ. անիք. Գանտ. 19
12 — Իսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	
— —	7 5	— —	7 10
1 30	8 Պէշիք.	1 50 Պէշիք.	8 15 Պէշիք.
2 —	8 20 Վ. ասփ.	2 25	9 5
2 30 Պէշիք.	8 50 Պէշիք.	3 —	9 50
3 —	9 30	3 — Վ. ասփ.	10 15 Պէշիք.
3 30	10 — Ֆէրմ.	3 20	10 30 Ֆէրմ.
3 45 Ֆէրմ.	10 15 Պէշիք.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 40	4 45 Պէշիք.	11 —
4 30	11 — Գուզկ.	4 30 Ֆէրմօթ	11 30 Ֆէրմ.
4 50 Վ. ասփ.	11 — Ֆէրմ.	5 15 Վ. ասփ.	11 20
5 30 Ֆէրմ.	11 20	5 45 Պէշիք.	11 50
5 55	11 40	6 15 Ֆէրմ.	12 — Գզկ.*
6 30 Պէշիք.	12 5	6 25 Պէշիք.	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	—	— —	6 25 Պէշիք.
— —	7 — Պէշիք.	— —	7 10
— —	8 — Պէշիք.	— —	8 20 Պէշիք.
1	8 20 Վ. ասփ.	1 50	9 5
2	9 — Պէշիք.	2 — Պէշիք.	9 45
2 Պէշիք.	9 30	2 45	
3 20	10 — Ֆէրմ.	3 30	10 15
3 45 Ֆէրմօթ	10 15 Պէշիք.	3 — Վ. ասփ.	10 30 Ֆէրմ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրմօթ	10 40
4 35	11 Ֆէրմ.	4 30 Պէշիք.	11 30 Ֆէրմ.
5 30 Ֆէրմօթ	11 10	5 15 Վ. ասփ.	11 20
5 15	11 45	5 30 Պէշիք.	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրմ.	12 10

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ և Տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 15 Հարէմէն Սալաճաք (բաց ի կիրակիէ)
4 — » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
2 45 կամուրջէն Հարէմ Սալաճաք (բաց ի կիրակիէ)
3 40 կամուրջէն Հարէմ Սալաճաք (Բացի ուրբաթէ)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անոր Սալաճաք (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 կամուրջէն Հարէմ անոր Սալաճաք (Կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30)ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՒ ՏԱՓԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի

4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար

Ծան.—Օրը [illegible]